

vics Ármin, Holó Zoltán, Horváth József, Huppert Fülöp, Illés István, Jancsin Miklós, Kékedy József, Kőszeghy Emil, Kövesdy Lajos, Kramarovits József, Kun József, Kurilla László, Lickó László, Maurer Ferenc, Müller Henrik, Nagy János, Németh Ist-

ván, Ordelt László, Panker Viktor, Perweiller Lőrinc, Schwartz Árpád, Stiaszny József, Szentgyörgyi Emil, Szirbusz Vasul, Szöcs János, Tatu Lazar, Vincze Agoston, Virág Kálmán, Wolf Gyula, Zombory Gyula, Zsedely István.

Reinhart Gyula buzdító felhívása a szövetkezet tagjaihoz

Reinhart Gyula lendületes beszédében hívta fel ezután a tagok figyelmét arra, hogy

a jövő esztendőben 40 éves jubileumát ünnepli az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete.

A ritka ünnepnek legméltóbb megünneplése az volna, hogyha a tagok minden tőlük telhetőt elkövetnének a hitelszövetkezet vagyoni alapjának növelésére. Elsősorban a gazdasági életben érvényes a híres jelszó: pénz, pénz és pénz. A negyven-éves jubileum legméltóbb megünneplése, ha újabb pénzügyi törekvésekkel fokozza gazdasági erejét az aradi iparosok bankja. Ez nem is tulnehez dolog, ha figyelembe vesszük, hogy

1610 jelenleg a tagok száma.

Ha minden egyes tag egyetlen új részvényt jegyez, egymillió 610 ezer lejjel lesz nagyobb az intézet alaptőkéje. Ezután a tőkegyűjtés egy másik igen célszerű módjának,

a hetibetétek népszerűsítésére hívta fel az elnök a tagok figyelmét.

Kérte az intézet lelkes régi tagjait, hogy csináljanak hathatós propagandát a hetibetétek népszerűsítése érdekében az iparosok családjai sorában.

Váltsanak hetibetétkönyvet az iparosok feleségei, gyermekei, tanoncái és segédei,

aminek révén nemcsak saját jövőjüket alapozzák meg, hanem egyben hathatós támogatói is lesznek a hitelszövetkezetnek keresztyül az aradi iparosok boldogulásának is. Fel kell keresni minden iparoscsaládot, — fejezte be beszédét Reinhart elnök, — mert

nem szabad egyetlen iparoscsaládnak se kimagaslani a munkából, ami az aradi iparosok érdekében ebben az intézetben folyik.

Kun József mondott ezután lelkes beszédet, azt javasolva, szavazzanak köszönetet az igazgatóság, felügyelőbizottságnak és a tisztviselői karnak a múlt üzletév folytán elért szép eredményért. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta. A közgyűlés utolsó szónoka Bakács Miksa volt, aki felhívta a tagokat, hogy jegyezzenek mindjárt a helyszínen anyagi erejük arányában új részjegyeket a megjelent tagok. A lelkesítő beszédnek nagy hatása volt. A jelenlevő iparosok közül számosan írtak alá íveket, ami által újabb nagyarányú erőgyarapodáshoz juttatták az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetét.

Megkönnyítették a gyárak helyzetjelentéseinek elkészítését

Legutóbbi számunkban közöltük már azt, hogy a Hivatalos Lap március 15-iki számában megjelent kereskedelemügyi miniszteri rendelet 1938 június 30-ig hosszabbította meg azt a határidőt, ameddig a gyárak helyzetjelentésüket betérjesztési tartoznak. Közöltük azokat a pontokat is, amelyekben fel van sorolva, hogy milyen adatokat kell feltérjesztienők a vállalatoknak?

A miniszteri rendelet a kartell törvényre hivatkozik, vagyis az 1937 május 10-iki törvényre, amelynek értelmében a jelenleg létező gyáraknak tilos a kereskedelemügyi miniszter engedélye nélkül üzemüket megnyagyoobbitani. Ennek a szabálynak végrehajtásához szükséges azonban az, hogy megállapítsák a gyárak jelenlegi helyzetét és ezért rendelte el annakidején a törvény a helyzetjelentés benyújtását, amelynek legutolsó határideje március 31-én járt volna le. Ezt a határidőt hosszabbították meg június 30-ig.

A múltkor közötti tudósításban felsorolt adatok bejelentése lényegesen könnyebb, mint az eredeti rendelet szerint amikor a gyár telkeit, ingatlanait és egész leltárát fel kellett értékelni és pedig az 1937 május 10-iki helyzetnek megfelelően. Az új rendelet nem kívánja meg a felértékelést, csak magát a leltárt. A rendelet szerint gépekről kell leltárt készíteni azoknak az elemeknek a megjelölésével, amelyekből a gépek azonossága megállapítható. Az ingatlanokra nézve is be kell nyújtani a gyár által elfoglalt területeknek mértékszerű tervét, amely feltünteti azokat az épületeket, amelyeket a gyár a termeléshez használ, minden egyes épület rendeltetését külön megjelölve.

Nincs kötelezően előírva most már a gépek rajzainak és fényképeinek betérjesztése, de a gépekről szóló leltárt ki lehet egészíteni rajzokkal, fényképekkel, prospektusokkal vagy más leírásokkal.

Amennyiben lehetséges, be kell írni a jelentésbe a telekkönyvi számot és a helyrajzi számot is. Ezt a rendelet úgy érti, hogy olyan helyeken, ahol telekkönyvek vannak, a telekkönyvi számok feltüntetése kötelező.

Egyébként az új rendelkezés pontosabban megjelöli azonban a gyártott termékek felsorolására vonatkozó előírást és pedig úgy, hogy ennél a pontnál meg kell jelölni a gyártmányok természetét, minőségét és nemét. Erre nézve példákat is hoz fel a rendelet, amelyek szerint a megjelölésnek ilyen formában kell történnie: Alacsonyabb minőségű pamutszövet, finom pamutszövet, gyapjú harisnya, vasbutor, hajlított fabutor, finom fabutor. Nem ad

a rendelet közelebbi felvilágosítást arról, hogy miképpen történjen a gyártott áruk megjelölése speciális szakmánál, — mint például nyomdánál, kelmefestő intézeteknél, stb.

A gyártási képesség megjelölésére vonatkozó szabályt is megváltoztatta az új rendelet. Az új szabály szerint a gyártási képességet tonnákban és a termékek nagyobb kategóriái szerint kell megjelölni, mint például gyapjufonal, pamutfonal, gyapjuszövet, pamutszövet, talpbőr, cserzettbőr, lábbeli, stb.

Az egyöntetűség céljából a termelési képességet évenként 300 munkanap és naponként 24 óra munkaidő figyelembevételével kell kalkulálni, tehát minden napot 3 felváltás feltételezésével, 8 órai munkaidő alapulvétele mellett. Ez a pont nem egészen világos és még magyarázatra szorul.

A régi szabályok szerint kötelezően elő volt írva az összes előbbi tulajdonosok megjelölése is. Az új rendelet ezt csak feltételelesen követeli meg, nevezetesen akkor, amennyiben ez lehetséges. Nem is annyira a régi tulajdonosok neveinek feltüntetését követeli meg az új rendelet, hanem inkább a gyár megalakulásának kezdeti adatait, a gyár kezdeti összetételét, valamint a később közbejött változásokat. Mindazt csak akkor kell bejelenteni, ha az adatok megszerzése lehetséges. A rendelet erre vonatkozó szakasza eredeti szövegben a következőképpen hangzik:

„In măsura în care va fi posibil se va mai arăta și data înființării fabricii, precum și modificările suficiente ulterioare”.

A gyártás félbeszakítására vonatkozó bejelentési kötelezettség az 1932 május 10 és 1937 május 10 közötti 5 esztendőre nézve változatlanul érvényben marad.

Meg kell végül említeni, hogy a bejelentési kötelezettség csak gyárakra vonatkozik, gyáraknak pedig a kartell törvény értelmében azok az ipari vállalatok vagy vállalkozások tekintendők, amelyek bármilyen természetű nyersanyagot vagy félkészgyártmányt olyan termékekkel alakítanak át, melyeknek értéke az átalakítás által növekedett. Ezenkívül még az ilyen vállalatok is csak akkor tekintendők gyáraknak, ha üzemük meghaladja az ipari léptékről szóló 1936 április 30-án kelt törvény 151. szakaszában megjelölt határokat, ha tehát több, mint 10 alkalmazottal dolgoznak, üzemükben legalább 20 lőerejű gépet használnak.

Uj igazgatóságot nevezett ki a munkaügyi miniszterium a központi munkásbiztosítóhoz

A munkaügyi minisztérium a központi munkásbiztosító pénztár új ideiglenes igazgatóságába a következő tagokat nevezte ki: Anastasie Gusti, dr. Petre Popa, Vintilă Pantazopol, Gh. Ath. Gheorghiu, D. P. Niculescu-Ritz, N. Ioanăscu, Gheorghe Ciocoiu, Vasile Ghețu, Nicu Petrescu, dr. P. Irimescu, ing. Ion Dumitrescu. M. Mihaescu, Dumitru Băresan, Eftimie Gherman és Petre Dragosescu. A munkaügyi minisztérium az eddig működő interimár bizottság megbízását visszavonta, ugyanakkor Todea Cornel munkásbiztosítási vezér-felügyelőt a központi munkásbiztosító alvezérigazgatójának nevezte ki.

KÜLÖNBESÉG.

A moziban halkan pereg a gép, sőtét van, szól a zene, egyszerre csak egy női hang hallatszik:

— Vegye el a kezét.

Semmi válasza, csend, majd néhány pillanat múlva, — ezuttal halkabban — megint megszólal a női hang:

— Nem maga.

KÉT SZÁZALEKOS VASUTI FELAR SZALLODAK ÉPÍTÉSÉRE.

Rendelet jelent meg a Monitorul Oficial ban, amely, 105 millió lei rendkívüli hitelt nyit az államvasut vezérigazgatósága számára, szállodák építésére, karbantartására és ellátására. Ezt a hitelt úgy fedezik, hogy minden vasuti jegy után 2 százalékos felárat számítsanak, amint azt a turisztika megszervezéséről szóló törvény 54. szakasza előírja.

METAMORFOZIS.

1910-ben: Mancu és Pista a moziból kijövet beszélgetnek:

Mancu: Nahát Pista, hogy maga milyen szemtelen volt, meg merta csókolni a sötétben a kezemet.

1938-ban: Pipi és Aladár a moziból kijövet beszélgetnek:

Pipi: Nahát, Alikám, én azt hittem, hogy már az apukád kitért.

Április 30-ig lehet becsérlni az ezüst száz leteket.

A pénzügyminisztérium április 30-ig meghosszabbította az ezüst százalékok bevételeinek határidejét. A beváltást kizárólag csak a Nemzeti Pénzverde eszközli, ahova postacsomag útján is elküldhető.

EGYETLEN KIUT.

Macera hamiskártyázással vádolva áll a bíró előtt.

— Megértette a vádat? — kérdi a bíró.

— Igen.

— És bűnösnek érzi magát?

— Nem.

A bíró csodálkozva csapja össze a kezét:

— Hát az, hogy lehet? Beismeri, hogy hamisan kártyázott és nem érzi magát bűnösnek?

— Ugy van, bíró ur.

— Na hát akkor magyarázza ezt meg.

— Hát kérem — mondja Macera, — a helyzet olyan volt, hogy a partit nem lehetett másképp megnyerni.

Új rendelet az ingatlanok forgalmi értékének megállapításáról.

A cluji pénzügyigazgatósághoz megérkezett az a pénzügyminiszteri rendelet, amely az ingatlan adás-vétel szerződéseken szereplő összegek helyességét és az átirási illeték kivetését szabályozza. Az eddigi rendszer szerint a kerületi ellenőr állapította meg az ingatlan forgalmi értékét, a valóra lo-cativa tízszeres értéke alapján, melyről igazolási adott ki és ez képezte az illeték kivetés alapját, amennyiben a szerződésben nem volt magasabb érték feltüntetve. Az új rendszer szerint a kerületi ellenőrök által kiállított ezen bizonyítványokat 200 lei értékig, szolgálati főnök és az ezen felelő értékű szerződések esetében a pénzügyigazgató személyesen ellenőrzi az illeték kivetésére szolgáló alaj helyességét. Szükség esetén a pénzügyi közegeli szállnak ki a helyszínrre a valóra lo-cativa forgalmi érték megállapítása céljából.

Cancicov pénzügyminiszter elégedetlen az állam bevételeivel

Nyilatkozott a többletkiadások fedezésére szolgáló adóemelésekről

Cancicov pénzügyminiszter az elmúlt napokban nyilatkozatot adott a sajtó munkatársainak az új költségvetésről. A pénzügyminiszter többek között a következőket mondotta:

— A költségvetés, amelynek végrehajtása most lezárul, kiegyensúlyozott volt. Ez annak köszönhető, hogy nagy körültekintéssel állítottuk össze annak idején és az előirányzatok nem haladtak túl a bevételi lehetőségeket. Így a most záródó költségvetés utolsó hónapjában megállapíthatjuk, hogy az 1937—38-as költségvetési év folyamán a bevételek 26 milliárd 362 millió leit tettek ki az előző költségvetési év 25 milliárd 248 millió leies bevételeivel szemben. Noha emelkedés tapasztalható, megállapíthatjuk, hogy az elért eredmények nem felelnek meg azoknak a várakozásoknak, amelyeket a költségvetési év első kilenc hónapjának adatai alapján remélhettünk.

Ez bizonyos eseményeknek tudható be, amelyek január és február hónapokban történtek. Márciusban újabb felülkalkuláció tapasztalható és a bevételek meghaladják a múlt év márciusának bevételeit. A költségvetési év végeredményét tekintve, megállapítható, hogy a bevételek az előirányzott összegeket egymilliárd hatszázmillió leivel meghaladták. Ebből az összegből hat-száz millió leit olyan jövedelmi forrásokból származik, amelyeket az év folyamán teremtettek. Ezekből az összegekből fedezték a tisztviselői fizetések többletét. Meg kell emlékeznem arról, hogy a most záruló költségvetési évben teljesen kifizettük az állammal szemben az elmúlt évek során összegyűlt követeléseket.

— A fegyverkezési és a külön nemzetvédelmi költségvetés az előirányzattal szemben 250, míg a légvédelmi költségvetés 280 millió jövedelmi többletet mutat. Az állam konszolidációs politikájának és a kincstár régi kötelezettségeinek likvidálása érdekében a Casa de Depunerinál 1224 millió leit értékben 3 és fél százalékos kötvényeket bocsátottak ki. Ugyanakkor 23 millió leit értékű adóadót, 160 millió leit értékű kisajátítási kötvényt és 236 millió leit értékű 3 százalékos kötvényt vontunk ki a forgalomból. Az elmúlt évben a Román Akadémia és a kórházak céljaira egy milliárd 300 millió leies kötvényt, a CFR részére 2 milliárdos kötvényt adtunk, egyben pedig normális helyzetet teremtettünk az állam összes hitelezőivel és elhatároztuk egyes külföldi adósságok konverzióját. Megegyezősítést sikerült létre hoznunk osztrák és svájci hitelezőkkel, valamint a csehszlovákokkal is. A megegyezősítés értelmében a kamatok 7 és fél százalékról 4 százalékra szállították le és sikerült törölni az eredeti kötelezetvényekből az arany záradékot. Jelenleg a külföldi hitelezők egy más csoportjával folytatunk tárgyalásokat. A CFR céljaira kibocsátott kötvények a nemzetvédelemmel kapcsolatos nélkülözhetetlen munkálatok fedezését szolgálják.

— Az április elsején kezdődő költségvetés összeállításánál nagy óvatossággal jártunk el, anélkül is inkább, mert a gazdasági élet a stagnálás bizonyos jeleit mutatja. Nélkülözhetetlen szükségesnek mutatkozott azonban az állami tisztviselői fizetések és nyugdíjak fedezése

sére egy milliárd 200 millió leies összeg előirányozása. Másodsorban az adósságok törlesztésénél 228 millió leies többletet kellett előirányozni. Ugyancsak többlet előirányzásra volt szükség a hadsereg költségvetésénél is azoknak az új anyagoknak karban és üzemben tartása érdekében, amelyeket a közelmúltban állítottak a szárazföldi, a tengeri és a légi haderő szolgálatába. Ugyancsak többlet kiadásokat tettek szükségessé a bírói, tanácsai és technikai személyzeti előléptetések.

Mindezek érdekében több adónemet emelnünk kellett.

Az emelések közül a leglényegesebbek közé tartoznak a következők:

— Emeljük a forgalmi adót, de csak egy százalékkal, hogy az emelés ne okozzon válságot az üzletek menetében. Ugyancsak emeljük a 25 ezer leien felüli havi fizetések adóját, és az adó a rendkívül magas fizetéseknél a 25 szá-

A kisiparosok könyvvizelési mentességét szabályozó rendelet

A pénzügyigazgatóságokhoz is megérkezett a pénzügyminisztérium rendelete, hogy 200 leies évi átlagnyi befizetése ellenében a kisiparosok és kiskereskedők mentesülnek a könyvvizelési kötelezettség alól.

A pénzügyigazgatóságok az érdekeltek tájékoztatására a következő felvilágosításokat közlik: 1. A 200 leies illetéket évente kell a kisiparosoknak és kiskereskedőknek leróniuk, tehát 1937—38. évre az átlagnyi összegét azonnal le kell róniuk, míg az 1938—39. évi 200 leies illetékátalány április 30-ig fizetendő ki. 2. Az átlagnyi befizetése alkalmával az érdekelteknek be kell mutatniuk a pén-

számlát is eléri. Megegyezősítésre jutottunk az ipari és kereskedelmi szakmák képviselőivel a múlt évi adók átírására vonatkozóan olyképpen, hogy ezeket az adókat 20 százalékkal emeljük. Ezeknek a többleteknek révén az új költségvetés összege 29 milliárd 850 millió lesz ki, vagyis négy milliárd 602 millióval nagyobb, mint a legutóbbi költségvetés volt. Ebben az összegekben azonban be kell foglaltatni a nemzetvédelmi költségvetés alapja is, amely a legutóbbi költségvetésben nem szerepelt. Elővigyázatból egy milliárd 265 millió leies alapot kötöttünk a költségvetésbe rendkívüli hitelesnyújtások céljaira. Ezt az alapot egyelőre semminemű költségvetési előirányzat nem terheli. Ennek az alapnak 50 százalékát előreláthatólag nemzetvédelemre, a fennmaradó részét pedig a mezőgazdaságra, közmunkára és a közigazgatásra fordítjuk. Ugyanez az alap szolgál azonban arra is, hogy tartalékként szerepeljen a költségvetés végrehajtása során annak megakadályozása végett, nehogy deficit álljon elő a gazdasági élet esetleges visszacsúszásának bekövetkezésekor. A külpolitikai helyzetnek tekintettel nagyobb figyelmet szenteltünk a nemzetvédelmi alapnak, amelyet szintén emeltünk. Ennek összege 4 milliárd lei, vagyis 1 milliárd 250 millió leivel több, mint a múlt évben volt.

— A költségvetés egyensúlyának biztosítása érdekében 1938 augusztus elsejéig megtiltottuk a megüresedett közhivatali állások betöltését és az előléptetéseket. Gondoskodunk arról, hogy a köztisztviselők megfelelő fizetést kapjanak és létminimumot állapítunk meg.

Új törvények — az új költségvetéssel egyidőben

Emelkedik az egyenes-, a forgalmi- és a szabadfoglalkozásuk adója. Új bélyegilletékeket léptetnek életbe

A Perekzentul című közgazdasági lap legutóbbi számában felsorolja azokat a törvény-tervezeteket, amelyeket az 1938—39 évi költségvetéssel egyidőben hoz nyilvánosságra a pénzügyminisztérium. A rendelettervezetek a következők:

Az egyenes adóról szóló törvény módosítása két változást hoz:

egyrészt 2 százalékkal növeli az összes egyenes adó kvótákat, másrészt 25 százalékgig terjedően emeli a fizetések után lerótt közterhek adókulcsát.

A kereskedők, iparosok és szabadfoglalkozásuk adóátviteléről szóló törvény 20 százalékos adóemelését jelent.

Ugyancsak most jelenik meg az a kiegészítő rendelettervény is, amely a külföldi hitelek kamatai után fizetendő adók mentességére vonatkozó rendelkezésekre vonatkozik.

A forgalmi adó törvény módosításával ezt az adónemet 6 százalékról 7 százalékra növelik, egyben pedig bevezetik a közbeeső termékek for-

galmi adó alá vonását. A jelenlegi fogyasztási adóknál nem történik változás, mindössze néhány olyan cikkre is kiterjesztik a fogyasztási illetéket, amely vonatkozásban eddig nem alkalmazták. A bélyegtervény módosításának főbb intézkedései:

a kereskedelmi és ipari számlák bélyegilletékének 50 százalékos emelése

és a bélyegilleték kötelezettségének kiterjesztése a listre vonatkozó tömegületekre.

A gépkocsi-adóra vonatkozó rendelettervény kiegészítő illetéket vezet be a teher- és társasgépkocsiknál. Az illeték a 45 lóerős gépkocsi kezdődik és az első kategória 30.000 lei. Ez az összeg kategóriánként 5000 leiel növekszik.

Az új épületekre vonatkozó adó törvények módosítása 2 százalékos kiegészítő illetéket bevezetést jelent a jelenlegi kvótán felül. Ez a többlet kizárólag a nemzetvédelmi alap jövedelmét képezi. Végül az arieraták fizetéséről szóló törvény meghosszabbítása.

Nem büntetik a kezdőiparosokat, ha nem adnak be adóvallomást

A pénzügyminisztérium körrendeletben utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy korábbi rendelkezés értelmében ne vegyenek fel büntető jegyzőkönyvet azon kisiparosok, kiskereskedők és kisjövdelmű professzionális foglalkozású egyének ellen, akik üzletük, illetve működésük megkezdésekor nem adták be az egyenesadó törvényben előírt deklarációt. Oly esetekben, midőn ténylegesen kisjövdelmű foglalkozások megkezdéséről van szó, a büntetés mellőzésével egyszerű adókiutvási jegyzőkönyvet kell felvenniük.

Az utóárverésen is kérheti az adós a konverziós kedvezményt

A semmitőszék II. tagozata igen érdekes konverziós ügyben hozott döntést. Egy adós, az ingatlanára kitűzött utóárverésen hivatkozott konverziós jogosultságára és a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte. Az ifj. törvényszék elutasította a kérést, arra hivatkozva, hogy az utóárverés alkalmával nincs helye konverziós kifogásnak, mert a végrehajtási eljárásnak ebben a fázisában a bíróságok feladata csak ar-

ra szorítkozhat, hogy a legkedvezőbb ajánlattevőnek ítéljék oda az ingatlant. Az adós felfolyamodására az ügy a semmitőszék elé került, amely kimondta, hogy a konverziós törvény 569. szakaszának utolsó előtti bekezdése értelmében joga van az adósnak a végrehajtási eljárás bármilyen fázisában — így az utóárverésnél is — hivatkozni konverziós jogosultságára.

Az ipar fejlődése a mezőgazdasági rétegek fogyasztóképesse tételével érhető el

A gazdaságszociális jelenleg az ipari termelésnek csak a 11 százalékát veszi fel.

Az ország ipari termelése a világgazdasági válság kitörése óta kétségtelenül jelentős fejlődésen ment keresztül. Ez a fejlődés nemcsak abban nyilvánult meg, hogy az egyes iparágak termelési kapacitását növelték, hanem kifejezésre jutott abban is, hogy a romániai ipar az utóbbi években számos olyan cikk versenyképes előállítására rendezkedett be, amelyeknek gyártására az 1928. és 1929. évi konjunktúra idején még nem is gondoltak. Amint a hivatalos statisztikák alapján megállapítható, az 1928. és 1929. években az ipari termelés értéke nagyobb volt ugyan, mint az 1936. és 1937. években, de a termelés mennyisége az utolsó két évben meghaladta az 1928. és 1929. években termelt iparcikkek mennyiségét, ami azzal magyarázható, hogy az 1936. és 1937. évi ipari árak még mindig jóval alacsonyabbak voltak, mint 1928-ban és 1929-ben.

Ismeretes, hogy az ország ipari fejlődésének üteme az 1937. évben nem annyira a belföldi fogyasztás növekedése, mint inkább a hadfelszerelési ipar kifejlődése következtében megnövekedett. Az importstatisztika szerint, a behozott ipari gépek és eszközök értéke meghaladja a 3 milliárd leit, az ipari részvénytársaságok tőkéje több mint másfél milliárd lejjel növekedett az 1937. évben. Mindkét összeg nagyobb, mint 1932. óta bármelyik esztendőben.

AZ IPARI TERMELÉS FEJLŐDÉSE ÉS AZ IMPORT.

Az ipari termelés jelentős arányú fejlődését láthatjuk az importstatisztikából is. Az 1920 évben importunknak csak 2,6 százaléka volt, nyersanyag, 17,4 százalék félgyártmány és 80 százalékot tett ki a készáruhozatal. Egészben 1930-ig a haladás e tekintetben, csak lassú ütemű volt. A készáru importja az 1930. évi 63 százalékra esett vissza, míg a félgyártmányimport 26,7 százalékra, a nyersanyagimport pedig 10,3 százalékra növekedett. Az 1931. évtől kezdődően a készáruhozatal aránya nagymértékben csökkent. Az 1935. évben az importnak már csak 43,5 százaléka volt készáru, 28,6 százalék félgyártmány és 17,9 százalék nyersanyag. Az 1936. és 1937. évi importstatisztikái szerint a készáru import átlag 43 százalékot tett ki, a félgyártmányimport 34 százalékra csökkent, a nyersanyagimport pedig 23 százalékra emelkedett, ami főképp a félgyártmányt előállító újabb üzemek így elsősorban pamutfonók felállításával magyarázható.

A készáruimportnak és az összimport arányának stabilitása az utolsó három évben azt mutatja, hogy a hazai ipar termelése lépést tartott a megnövekedett fogyasztással és a nemzetvédelem szükségleteivel.

Nem kétséges, hogy — bizonyos határig — a készáruimport még csökkenthető, azonban az importcsökkentése már csak korlátozott fejlődési lehetőségeket biztosít az ipar számára. Felmerül tehát az a kérdés, hogy a készáruimport csökkentésén kívül milyen fejlődési lehetőségek mutatkoznak a hazai ipar számára.

A HAZAI IPAR FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGE.

A hazai feldolgozó ipar, amint ismeretes, elsősorban a belföldi fogyasztás ellátására termel, vagy legfőbb piaca a belföld és termelésének csak igen kis részét exportálja, míg a bányai ipar (ezek között elsősorban a petróleumi ipar), továbbá a faipar exportcélokat szolgál.

Az exportipar alakulása elsősorban nemzetközi tényezőktől függ és a belföld csak annyiban járulhat hozzá az export fokozásához, hogy a kormány bizonyos intézkedésekkel elősegíti azt.

Ezzel szemben a feldolgozó ipar fejlődése kizárólag belföldi tényezőktől függ. A belföldi piac felvevőképeségének fokozása útján még rendkívül nagy fejlődési lehetőségek mutatkoznak a nemzeti ipar számára, amit az alábbi adatok is mutatnak.

Az 1936. évben a Centrul de Studii şi Documentare Economică adatai szerint, ipari termelésünk összértéke, beleértve a nagyipart, kisipart, bányaiipart, stb. cca 110 milliárd leit tett ki, amiből az ipari export (fa- és bányaiipari export), cca 12 milliárd lei értékű volt. A mező-

gazdák által vásárolt iparcikkek értéke 10—11 milliárd lei (10—11 százalék), az állam és a köztisztviselők által vásárolt ipari termékek értéke 20 milliárd lei (cca 13—15 százalék), a többi városi lakók által vásárolt iparcikkek értéke pedig 61—64 milliárd leit tett ki.

A fenti adatok szerint tehát a cca 14 és fél milliós agrártömeg, ami az ország lakosságának 76 százalékát teszi ki, az ipari termelés értékének mindössze 11 százalékát vette fel.

A legtöbb tennivaló tehát ezen a téren mutatkozik, vagyis az agrártömegek fogyasztóképeségét és fogyasztását kell olyan nivóra emelni, hogy az agrártömegek megfelelő részt vehessenek az iparcikkek fogyasztásában. Hogy milyen lehetőségek mutatkoznak ezen a téren, elég csak arra rámutatni, hogy a nyugati államokban, az agrártömegek az illető állam ipari termelésének 25—35 százalékát veszik fel, jóllehet az össznépeségnek csak 20—36 százalékát teszik ki.

Kedvezőtlenül indul az építkezési idény

Bár az időjárás rendkívül kedvező, az idei építkezési idény a jelek szerint sokkal kedvezőtlenebbül alakul, mint más évek hasonló időszakában. Az építkezési anyagok piacán nem történnek jelentősebb eladások és talán éppen az idény nehéz indulása miatt az árak sem alakultak ki teljesen. Megállapítható, hogy kőben, téglában, homokban, cserépben a kereslet a megszokott színvonal alatt marad, beton és vas iránt élénkebb az érde-

Az ipari termelés fejlődése szempontjából tehát rendkívül nagy jelentősége van az agrárlakosság fogyasztóképesége növelésének. A fogyasztás, illetve a vásárlóképeségnek azonban nem arra kell törekedni, hogy az ipari árakat a legalacsonyabb nivóra, az önköltségi árig lecsorítsuk, hanem az agrártermelők jövedelmét kell olyan mértékben fokozni, hogy azok megvásárolhassák a szükséges iparcikkeket. Ez egyrészt azáltal érhető el, ha a mezőgazdasági termelést modernizálják olyképpen, hogy a termelési költségeket csökkentik és az agrártermelőket olyan agrártermékek termelésére nevelik, amelyek nagyobb rentabilitást és nagyobb jövedelmet biztosítanak az agrártermelőknek.

A mezőgazdasági lakosság fogyasztó- és vásárlóképeségének növelése elsősorban olyan fejlett mezőgazdasági ipar útján érhető el, amely az iparosított mezőgazdasági termékeket könnyen tudja elhelyezni külföldön és így magasabb árat tud fizetni nyersanyagot képező agrártermékekért az agrártermelőknek.

A mezőgazdasági lakosság felvevőképeségének növelése nemcsak az ipar, hanem az állam érdeke is, mert ezáltal úgy a mezőgazdák, mint az ipar adózóképesége megnövekedhet.

A céltudatos agrártermelési politika és ezt a termelési politikát támogató hivatalos akciók beláthatatlan fejlődési lehetőséget nyújtanak a hazai ipar számára, nem is szólva arról, hogy az iparosítás felelőssége növeli a városi lakosság vásárlóképeségét is, ami újabb fejlődési lehetőséget nyújt az ipar számára.

Az iparos áldozatkészség példája az oradeai Építőiparosok Szövetsége új otthonának megalakulása

Nemrégiben az egyik satumarei újság riportban számolt be a ottani építőiparosok helyzetéről és fölvetette a kérdést, hogy miért nem tudnak a satumarei építések is úgy, olyan eredményesen és egyöntetűen működni, mint az oradeaiak. Látogatást tettünk az oradeai építőiparosok otthonában, ahol az egyesület elnöke: Pintér István mérnök készségesen állott munkatársunk rendelkezésére.

— Az építőiparosok szövetsége öt esztendővel ezelőtt alakult, azóta napról-napra fejlődik. Induláskor kétszázharminc tagot számláltunk, ma már a kétszáz az ötszázat is meghaladja. Oradea építőiparának minden önálló mestere tagja ma már a szövetségnek: a kőművesek, építésszek, mérnökök, asztalosok, vas és fémiparosok, vízvezeték-szerelők, stb., stb., akik összesen 14 szindikátusban fejtenek ki hasznos tevékenységet.

— Négyes programunk van. — folytatta Pintér István. — Gazdaságilag előnyt nyújtani tagjainknak, érdekeszettségbe vonni őket, azután az adminisztrációs ügyeiket elintézni. Az elmúlt évben ügyészünk, dr. Koller László által több, mint 1200 adó-ügydarabot intéztünk el. Most az adóvalomások benyújtásának idején, nyújtottunk segédkezt tagjainknak. Minden lehető elkövetünk a kontár-kérdés megoldására. Faur Emil főmérnök ur támogatása mellett ellenőrizni tudjuk, hogy ne kerüljenek köz- és magánmunkák képesítetlenek kezébe és vigyázunk arra, hogy egyes képesített egyének ne adják a nevüket jogosulatlan vállalkozóknak.

— Hogy pedig a szövetség negyedik programjának, a kulturálisnak (általános és szak-előadások megtartásának) meg tudjon felelni, ezért bérelte ki a szövetség a Fekete Sasban 3 tereméből álló helyiséget.

Az új otthon frappirozza a belépőt. Három helyiségből áll, egy hatalmas játéktérrel, dominó, sakk, rómi számára, egy terjedelmes gyűlésteremből és irodából.

Az új felszerelés a munkákon kívül, körül-

lőds. Kétségtelen, hogy a tőke tartózkodik az új építkezésektől, ami egészen szokatlan jelenség, az utóbbi időkben tapasztalt nagy építkezési kedv után. Az emlékeztető belpolitikai események lassulása után, január hónap elmúltával, szemmel látható volt a hazai piac felélénkülése, az azonban sajnos csak rövid ideig tartott, mert a külpolitikai események láncolata szemmel láthatóan érezteti hatását a nemzetközi gazdasági életben épp úgy, mint hazai viszonylatokban.

ből nyolcvanezer lei készpénzbe került. A helyiség kialakulásának főérdeme Daróczy János gondnok és Singer Endre társelnöké. A kőműves munkákat egyébként Fenessey László, az asztalos munkákat Spitzer Benjámin és Bauer Viktor, az üvegezést a Frenzel-cég, a díszüvegezést Péchi József, a lakatosmunkákat Tischler Dániel és Bizám Ernő, a villanyszerelést Gáspár Sándor és Friedmann Árpád, a kályhás munkát Varga György, a szobafestést Lévy József, Ambró László és János, Dávid Lajos, Feuerstein Béla, Ickovits Mór díjmentesen készítették, míg a mázolás Daróczy János, a parkettezés Vass Károly érdeme.

A berendezéshez minden szakosztály pénzbeli adománnyal járult hozzá. De természetben is adtak: Schwartz Géza, Papp András, Bittenbinder József, Novák András, Spitzer Benjámin, Tarsoly Kálmán, Bauer Viktor, Klein Ignác, Glück Gyula, Weiss Ferenc, Péchi József, Kemény Béla, Samarjai Sándor, Hoffmann Árpád, Gáspár Sándor.

Távolságban még megtudjuk azt is, hogy a szövetség rendszeresítette az ismertető előadásokat. Az első előadást április 3-án tartják meg, „A legújabb idők építészete” címen.

FONTOS FELŐR.

Döcög berohan a kávéháza és kétségbeesett jajveszékkel közben mondja:

- Te Pöcög, képzeld, mi történt.
- Na mi?
- A Kőcsög váratlanul hazament és a feleségénél ott találta Török Samut.
- Na és?
- Rettenetes dolog történt, agyonlőtte a Samut is és a feleségét is. Hát nem borzasztó?
- Borzasztó, borzasztó, de történhetett volna még rosszabbul is.
- Mía rosszabbul?
- Igen. Ugyanis egy félórával azelőtt én voltam Kőcsögnél.

A târgu-muresi iparosok állást foglaltak a közmühelyeknek a szakiskola által való átvétele ellen

Mintegy harminc éve annak, hogy a magyar kormány az ipar felségélyezése érdekében a kisiparosoknak értékesebb szerszámokat és gépeket bocsátott rendelkezésre. A kormánynak ezt az intézkedését azonban a kisiparosság kedvezőtlenül fogadta, mert indokolatlan versengést idézett elő. Ezért aztán mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a kormány az ilyen természetű segélyezéseket oly módon intézményesítse, hogy abból minden kisiparos kivehesse részét.

A mozgalomnak eredménye nyomán épültek meg az ugynevezett ipari közmühelyek, hol a különböző ipari ágakat űző kisiparosság igénybevehette mindazokat a szerszámokat és gépeket, amelyekkel az egyéni műhelyek nem voltak felszerelve. A szerszámok használatáért aztán órábéréket fizettek és az órábérékből befolyt összegeket a közmühelyek felszerelésére és karbantartására fordították, emellett azonban az állam is jelentékeny összegeket áldozott a közmühelyekre, melyeknek működését és ügyvitelét a szakiskolák ellenőrizték.

Târgu-Mureşben 1907. évben kezdtek hozzá a fa- és fémipari közmühelyek megépítéséhez, melyeket 1910-ben fejeztek be.

Az impérium átvétele után a helyi fa- és fémipari közmühely továbbra is a helyi szakiskola felügyelete alatt maradt, de annak fenntartása most már teljesen a kisiparosságra hárult. Ennek ellenére a közmühelyek továbbra is zavartalanul szolgálták rendeltetésüket, úgyhogy a 30-40 leies óránkénti szerződések mellett mintegy 160-180 helyi kisiparos jutott a szükséges műhelykellékekhez és körülbelül ugyanennyi munkaadó a megye területéről vette igénybe a közmühely szerszámait.

Az intézmény fenntartása mindvégig a legfőbb ügy volt a helyi kisiparosságnak, mert létalapjait szolgáltatta. Érthető megdöbbenést keltett tehát az érdekeltek körében a helyi szakiskolának az a terve, hogy a közmühelyt házi kezelésbe veszi át.

A napokban a târgu-muresi ipari szakiskola igazgatója a közmühely épületében értekezletre hívta össze a helyi fa- és fémipari munkaadókat.

Az értekezleten kifejtette, hogy az újabb rendelkezések értelmében a helyi alsófoku, négyosztályos szakiskolát nyolcosztályos ipari liceummá fog-

ják közelebből átalakítani. A törvény ugy intézkedik, hogy az ipari liceumok segélyezését a megye, a város és az illetékes iparkamara fogják eszközözni. Ez a segély azonban elmaradt és miután a szakiskolának a fenntartás és felszerelés érdekében bevételeit fokoznia kell, ezt úgy oldják meg, hogy a helyi fa- és fémipari közmühelyt a szakiskolához csatolják, illetőleg házi kezelésbe veszik át. Ezenkívül az iskola növéndékei részére még egy ilyen kiképző műhelyt fognak felállítani.

Az érdekelte kisiparosokat váratlanul érintette Campian ipari szakiskolai igazgató bejelentése és annak megtárgyalása után határozati javaslat formájában elismerték a szakiskolának azt a jogát, hogy fejlődése és terjeszkedése érdekében bevételekről kell gondoskodnia, ez azonban nem irányulhat az iparosság és annak érdekei ellen. Tiltakozik a terv kivitele ellen és elhatározták, hogy megvakasztása ellen minden törvényes eszközt fel fognak

használni. I. előből emlékiratot fognak terjesztetni az illetékesek elé.

A határozat eredményeképpen köldötték ke-
reste fel Dumitru Ion eszredest, a megye prefektu-
sát, valamint Dimitriu polgármestert és Rusu
Onisie iparkamarai főtitkárt, akiknek átnyújtották
emlékiratukat. Igéretet kaptak, hogy az ügyet
vizsgálat tárgyává teszik. Az emlékiratot egyéb-
ként a helyi munkakamarának is megküldötték.
Ezenkívül táviratban tiltakoztak az ipar- és keres-
kedelemügyi, valamint a munkaügyi minisztérium-
nál a terv ellen és elhatározták, hogy az említett
minisztériumokhoz is részletes memorandumot fog-
nak küldeni.

A közmühelyeknek a szakiskolához való csato-
lásával bekövetkezik az a helyzet, hogy a kisebb-
ségi kisiparosság egyáltalán nem, vagy csak rend-
kívül magas bérért juthat hozzá a szerszámokhoz,
amelyeknek használata annál is inkább nélkülözhe-
tetlen, mert több román iparos, mint Rusu Ioan,
Ches Ioan, Bobles Traian, stb., felsőbb támo-
gatásra egyénileg beszerezhetik a legmodernebb
szerszámokat és szerszámgepeket és így a kisiparos-
ság nagyrésze a közmühely és anyagiak hiányában
nem veheti fel a versenyt a kedvezményben része-
sültekkel. Az emlékiratot közelebből terjesztik az
illetékes minisztériumok elé.

Megszűnik az új épületek adómentessége

Ismeretes, hogy az ugynevezett „adómentes”
épületek is adó alá esnek és pedig az 1935. évi április
1-én kelt, valamint az 1937. évi április 1-én kelt
adótörvények szerint statisztikai és ugynevezett
kivételes adó alá. E törvények szerint az épületek
tulajdonosai, ha az adótörvény 13. cikkulása ér-
telmében egészben vagy részben mentesek az épü-
letadó fizetése alól, 1 százalékos statisztikai taxát
tartoznak fizetni és azonkívül még a kivételes adót,
amely a következő: 50.000 lei jövedelemig 6 szá-
zalék, 125 ezer jövedelemig 10 százalék és ezenfelül

12 százalék. A pénzügyminiszter most arravaló te-
kintettel, hogy már nincs szükség az építkezési vál-
lalkozások támogatására, elhatározta, hogy felemeli
az új épületek adóját és pedig progresszív módon,
egészen a jövedelem 20 százalékáig.

Ilyenformán tulajdonképpen megszűnik az új
épületek adómentessége és nem lesz különbség régi
és új épületek között adózási szempontból. Ezt a
változtatást az adóreform keretében akarják kereszt-
ül vinni.

Tiltakoznak az oradeai vendéglősök a szódavíz árának száz százalékos emelése ellen

A szódavíz-ügy átlag minden két-három évben
napirendre kerül. Rendszerint amiatt, mert —
hol a fogyasztók szerint túl drága — hol — a szó-
dávizgyárosok szerint túl olcsó.

Most is erről van szó és az oradeai vendéglő-
sök, korcsmárosok sőt a szódavízfogyasztó magá-
nosok is megdöbbenve panaszkodnak a szódaviz-
gyárosok újabb áremelési akciójáról.

HOGYAN ALAKUL EGY ÁRKARTELL

A vendéglősök a kérdéssel a következőket
mondják:

— Már hetek óta észrevettük, hogy valami
késül a szódavizgyárosok körében. Ezen a fron-
ton ugy másfél esztendő óta csend volt. A csend
oka az ujonnan alakult szódavizgyár volt, amely
annak idején kifejezetten az árkartell ellen ala-
kult. Az új gyár tulajdonosa kiszámította, hogy
tíztes kereskedelmi haszonra tesz szert ha a szó-
dávizgyárosok árkartelljével szemben, a kartell
árainál mindig 50 banival olcsóbban fogja árusí-
tani a szódavizet.

— Az új szódavizgyáros piacra lépése alapos
mozgást eredményezett a szódavíz fronton. Az
árak ingadozni kezdtek, a szódavizgyárosok tár-
gyalásokba bocsátkoztak, azonban semmiféle ki-
sérlet nem vezetett eredményre. Az új szódavizgyá-
ros nem volt hajlandó belépni a kartellbe. A pol-
gári hasznát megtalálta és nem mutatkozott haj-
landónak eladni magát. Így a szódavíz ára 1 lej 50
baniban állapodott meg, míg az új szódavizgyár
1 lejért, — helyenként — 50 baniért szállította a
szódavizet.

— Ezzel az árral azután — nagyjában — meg-
voltak elégedve a szódavizgyárosok is és a fogyas-
ztók is. Ugy a szódavizgyárosok, mint a fogyasztók
tudták, hogy a gyárosok a szódavízre így sem fi-
zetnek rá, mert az nekik jóformán semmibe sincs.
Ha azonban pontosak akarunk lenni és precízebben
meg akarjuk közelíteni a valóságot, akkor megál-
líthatjuk, hogy a szódavíz üvege a gyárosoknak
háshoz szállítva, 10-15 baniba kerül. Az 1 lej 50

banis ár tehát teljesen kielégítette őket.

— A szódavizgyárosok azonban nagyobb ha-
szonhoz voltak hozzászokva és áremelési akciót
indítottak. A tárgyalások eredményeképpen sikerült
bevonni a szódavizkartellbe az ujonnan alakult
szódavizgyárat is és az egyetlen kartell-ellenes szó-
dávizgyárnak a kartellbe való belépéséért 400.000
lejt fizettek.

— A tárgyalások eredményes befejezése után
pedig tegnaptól mára száz százalékkal felemelték
a szódavíz árát, amelyet ezután 1 lej 50 bani he-
lyett 8 lejért árusítanak.

— A nyereszkeskedési szándékot eltekintve telje-
sen érthető és indokoltan a szódavíz árának az
emelése — mondják a vendéglősök. Az emelést elő
kell idéznie valami, — nyersanyag emelkedés, taxa-
emelés — vagy bármilyen más külső behatás. De,
most nem történt semmi. — Nem ment tovább
sem a szénsav, sem a víz díja, sem pedig másféle
taxa. Hogyan lehet akkor máról holnapra 100
százalékkal emelni az árakat. Különösen érthető-
len most, amikor minden árdragítási kísérletet
szigorúan megakadályoznak, amikor a kartelltek el-
len erélyes lépéseket tettek folyamatba, akkor Ora-
dean új árkartell alakulhat és ilyen emelést véhes-
sen végbe.

— Méltányossági szempontból is felháborít
ez az emelés. Akkor, amikor — hogy csak egy pé-
dát vegyünk — a kenyérnél a pétek mintén kö-
nyörgése, igazolása ellenére nem engedélyeznek
egy 10 százalékos emelést, akkor a szódavíz
egyik napról a másikra 100 százalékos emelést
lehet végrehajtani?

MAGYARÁZAT.

Móricz megkérdezi a tulajdonosokat:

— Tata, mi az a kosmos?

— A világ.

— És mi az a kosmosban?

— A félvilág.

MEGHOSZSABBITJAK

AZ ADÓBONOK ÉRVÉNYESSEGET.

Az érvényben levő intézkedések szerint az
adóbonok hátralékok fizetésére március 31-ig
használhatók fel. Az új költségvetés előkészí-
tésével kapcsolatban a pénzügyminisztériumban
vizsgálat tárgyává tették, hogy a törvényben
meghatározott határidő lejártá után előrelátha-
tólag mennyi adóbon marad a piacon. A pénzü-
gyminisztérium számítása szerint előrelátha-
tólag 500 millió lei névértékű bont nem fognak
felhasználni április 1-ig adóhátralék fizetésére.
A pénzügyminisztérium véleménye szerint ezt
az adóbonmennyiséget az adóhátralékok fizeté-
sére a piac könnyen felveheti és így április 1-én
tul is meghosszabbítják az adóhátralékok adó-
bonnal való fizetésre vonatkozó kedvezménye-
ket, azonban kisebb mértékben, mint eddig.

KÜLÖNBSEG.

A kenguru — állította — csak egy dologban
különbözik az embertől.

— És pedig?

— Abban, hogy üres erszénnyel is tud ug-
rálni.

Ki kell függeszteni
az árjegyzőket.

Az ipar- és kereskedelmi miniszter újabb
rendeletet intézett a kereskedelmi- és ipari fel-
ügyelőkhoz, valamint a kereskedelmi- és ipar-
kamarak vezetőihez, hogy ellenőrizzék minden
üzletben, ki vannak-e függesztve az árjegyző-
k. Azok ellen, akik az árjegyzőket nem füg-
gesztik ki, az üzérkedési törvény alapján jár-
nak el.

Két gépkocsi-bádogos segédet keres állandó munkára

STEFAN POP
PLOESTI, Regele
Ferdinand 74 sz.

Csökkentik a nehézipari készárak behozatalát

Különös tekintettel a külkereskedelmi mérleg feleslegének megtartására, kormánykörökben komolyan foglalkoznak mostanában a külföldről az országba hozott nehézipari készárak importjának csökkentésével. Arra a megállapításra jutottak, hogy a hazai szakmai ipar a külföldi gyártmányokkal teljesen azonos minőségű termelvényeket képes előállítani és megfelelő számitások alapján kiderült, hogy a hazai nehézipari gyárak a szállítási határidő tekintetében is képesek eleget tenni a belföldi szükségletek követelményeinek. Bizonyos vonatkozásokban már meg is kezdtek a belföldi nehézipar továbbfejlesztését és itt már a behozatal csökkentésének lehetőségei szerepeltek elsősorban indítéknak. Elsősorban a belföldi kőolajipar szükségleteinek fedezését szeretnék ellátni.

NEM SZAKMAJA.

- Volt az agancskiállításom?
- Nincs értelme, aggregény vagyok.

A satumarei társadalombiztosító új vezetősége.

A munkaügyi minisztérium csütörtökön táviratilag közölte Carsielli Ioan kerületi munkásbiztosító igazgatóval, hogy a satumarei kerület élére időközi bizottságot nevezett ki. Az időközi bizottságban a nagyipart Pop Augustin mérnök, gyárigazgató, a kereskedőket Suta Dumitru papirkereskedő, az iparosokat Cosma Ioan szabó képviselik, míg a munkások részéről Cornea Nicoara, Mihai Cosma és Pinte Dumitru foglalnak helyet.

HASONLAT.

Olyan sovány, mint egy falinaptár december 31-én.

Kik élvezhetik a versenyvédelmi törvény kedvezményeit.

A kormány gazdasági bizottsága legutóbb tartott ülésen úgy döntött, hogy a verseny védelmi törvény kedvezményeit a jövőben csak azoknak az iparvállalatoknak adja meg, amelyek igazolják, hogy legalább százmillió lejes investíciót eszközöltek.

Vasárnap nem lesz országos vásár

Az aradi kereskedelmi érdekképviselők az elmúlt napokban kérdéssel fordultak a városvezetéshez, hogy vajon mi az álláspontja az április első napjaiban esedékes vásárral kapcsolatban: vajon már ezuttal alkalmazni kívánja azt a kormányintézkedést, amely lehetetlenné teszi vásároknak vasár- és ünnepnapokon való rendezését. Orezeanu Romulus törvényszéki főnök, kirendelt polgármester a kérdést illetően leszögezte, hogy a város vezetősége szigorúan a törvényesség alapjára helyezkedik és mivel a vásárok megrendezésének szabályozása már megtörtént, az új rend természetesen az április első napjaiban rendezendő aradi vásárookra is vonatkozik. Április harmadikán, vasárnap — a tavaszi vásár alkalmával — az összes üzletek zárva tartandók, vásár nem rendezhető. A városvezetés részéről azonban azt a tanácsot adták az érdekeltek kereskedőknek és iparosoknak, hogy forduljanak egyenesen a minisztériumhoz, ahol talán sikerül elérniük, hogy a tavaszi vásárra még lehetővé tegyék a vásár megrendezését és az üzletek számára is megengedik a vásárnapi munkaszünet felfüggesztését. Értesülésünk szerint ezirányú kísérlet valóban megtörténik Bucurestiben.

Mozgalmak a vasuti bérletjegyek árleszállítása érdekében

Mint ismeretes, a CFR a vasuti bérletjegyek árát jelentékenyen felemelte. Ez az emelés a legsúlyosabban érinti a kereskedelmi utazókat, akik eddig mindig a vasuti bérletrendszer alapján utaztak. A gazdasági élet egyáltalán nem teszi indokoltá a vasuti bérlet drágulását, miután a forgalom csökkenése az utazók jóvödelmének a rovására megy. Az utazó kereskedők egzisztenciájának egyik legfontosabb kelléke volt a vasuti bérlet, amelynek jelentős drágulása valósággal létben veszélyezteti ezt az amugy is súlyos nehézségekkel küzdő társadalmi réteget. Igen sok vállalat az idén nem is váltotta ki a megdrágult bérletet és inkább lemondott vidéki forgalmának egy részéről. A Kereskedelmi Utazók Szövetsége most interveniált: ez ügyben a CFR vezérigazgatóságánál és intervenciójának eredményéről levélben értesítette a timisoarai Utazókereskedők Egyesületét. Eszerint a szövetség küldöttségileg kereste fel Macovei tábornokot, a CFR vezérigazgatóját, akinek emlékiratot nyújtottak át. Az emlékiratban rámutattak arra a súlyos helyzetre, amelybe az utazók a bérlet drágulása következtében jutottak, ugyanakkor kijelentették, hogy a drágulás a vasut jóvödelmének a csökkenését fogja ma-

ga után vonni, miután az utasok nagy részét kitevő kereskedelmi utazók képtelenek a bérlet összegét lefizetni. A szövetség arra kérte a tábornokot, hasson oda, hogy az egzisztenciájukban veszélyeztetett utazók továbbra is a régi árért kapják a bérletet, másrészt pedig, hogy ezt az összeget havi részletekben egyenlíthessék ki. A tábornok figyelmesen meghallgatta az előterjesztést és határozott ígéretet tett az utazók sérelmének rövid időn belüli orvoslására.

Az aradi székhellyel működő Ardeali és Banati Kereskedelmi Testületek Szövetsége szintén emlékiratot intézett a CFR vezérigazgatóságához, amelytől a vasuti bérletjegyek felemelt díjának mérséklését kérte. Emlékiratában a Kereskedelmi Testületek Szövetsége azt kéri, hogy a havi és negyed, vagy fél éves bérletjegyeket is a rendes évi összeg aránylagos részéért szolgáltatassák ki. Indokolásában rávilágított arra, hogy az emelés a kereskedelemre, elsősorban a kereskedelmi utazók szempontjából rendkívül káros, elveszi a bérlet minden értelmét, de épp olyan káros a vasútra is, amely elveszíti a bérlet nagy részét. Az emlékiratot egyébként a maga kérésével az aradi kereskedelmi és iparkamara is támogatja.

Háromszázezer leit fordítanak a tg.-muresi ipari muzeum javítási munkálataira

Ipari kiállítást rendez a tg.-muresi munkakamara

A târgu-muresi kereskedelmi és iparkamara a munkaügyi minisztérium tulajdonát képező és a helyi tanonciskola felügyelete alatt levő ipari muzeumot, amely az iskola szempontjából teljesen hasznavehetetlennek bizonyult, nagyjelentőségű tervek keresztülvitelére szándékszik felhasználni. Kéréssel fordult tehát annak idején a munkaügyi miniszterhez az üresen álló épület bérbeadása, illetőleg bérbevétele érdekében. A minisztérium 20 évi időtartamra évi 1 lejt jelképes bérért bérbe is adta az épületet a helyi kereskedelmi és iparkamarának, melynek célja az, hogy az ipar felkarolása és a nívósabb ipari termelésre való serkentés érdekében a muzeum épületében kiállításokat rendez. Az épület jelenlegi állapotában azonban használhatatlan és nagyobb arányú javításra szorul. Bár a

bérleti szerződés folytán már hónapok óta a kamara hatáskörébe tartozik, az utóbbi az állandó vezetőség hiánya miatt nem tehetett lépéseket a terv keresztülvitele érdekében. Most, hogy a kamara élére végre állandó vezetőség került, a napokban kinevezett interimár bizottság beiktatásával, ismét napirendre kerülhetett az ipari muzeum ügye. Az épület, amely egyébként műérték számba megy, ez év folyamán renoválni fogják. A kamara vezetősége a javítási költségekre háromszázezer leit irányzott elő. Az előirányzatot jóváhagyás végett megküldték az illetékes minisztériumnak, amely, ha azt elfogadja, meg is kezdik a munkálatokat. A kamarának az a terve, hogy sorozatos ipari kiállításokat rendez, ipari körökben nagy helyeslésre talált és meglegedést keltett.

Emelték Aradon a másodosztályu marhahus és a sertéshus maximális árát

Az aradi husiparosok legutóbb kérelemmel fordultak Orezeanu Romulus törvényszéki főnökhöz-polgármesterhez, kérve, hogy ismét állapítsa meg a város a húсарakat. A polgármester a kérést részben teljesítette és megengedte, hogy

a másodosztályu marhahust, valamint az első és másodosztályu sertéshus árát kilógrammonként egy leivel drágábban árusíthassák

Egyszersmind azonban úgy intézkedett, hogy méltányolva a fogyasztó rétegek kívánságát, hivatalosan megállapították a bárányhus és a borjúhus árát is, amely eddig nem esett hivatalos ármegállapítás alá. Ugyanekkor elrendelte, hogy a mészárosok külön helyezték el az első és külön a másodosztályu husfajtákat, aminek gyakorlati jelentősége abban rejlik, hogy a közönség félreértés nélkül megkülönböztetheti az egyes husneműek minőségét. A falragaszokon közölt új hivatalos árak egyébként a következők:

A nullás liszt árát nem maximálják. Négyes liszt a malmokban 8.20 lei, nagyban 8.40, kicsinyben 9. Ötös liszt malomba 7.70, nagyban 7.90, kicsinyben 8.50 lei. Hatos liszt malomban 6.80, nagyban 7 és kicsinyben 7.50 lei. Kenyér négyes lisztből nagyban 8.50, kicsinyben 9 lei, ötös lisztből nagyban 8, kicsinyben 8.50, hatos lisztből nagyban 7, kicsinyben 7.50 lei.

Első osztályu marhahus kg. 23 lei, II. osztályu marhahus 19, I. osztályu sertéshus 30, II. osztályu

sertéshus 28, zsir kg. 38, nyers szalonna 29, ház-83, tepertő 30 lei.

Első osztályu borjúhus 33 lei, II. osztályu borjúhus 31 lei.

Első osztályu juh-hus kg. 18 lei, II. osztályu juh-hus 16 lei.

Első osztályu bárányhus kg. 80 lei, II. osztályu bárányhus 28 lei.

Tej literje a piacon 5 lei, házhozszállítva 6 lei.

A székérgyártás egységesítése.

A napokban ülést tartott a mezőgazdasági kamarák uniójának ideiglenes bizottsága. Felolvasták a nemzetvédelmi minisztériumnak azt az átiratát, amelyben kérték, hogy a jövőben csak kétféle típusu egységes székereket gyártsanak. Az uniónak az volt a véleménye, hogy négyféle székertípust készíthessenek a jövőben. Az ügyben nem történt döntés.

DISZKRÉT UDVARLO.

Hóka és Móka találkoznak az utcán.

— Mondd csak Hóka, — kérdi Móka dühösen — miért lógsz te mindig a feleségem nyakán? Tulajdonképpen mit akarsz tőle?

— Sajnálom — feleli Hóka, — akármilyen jó barátom is vagy az ilyen diszkrét dolgokat mégsem kötöm az orrodra.

A SUSZTER-CÉZAR főhadiszállásán

A Bata cipőgyár megalapításának legendája.
Zlin, a negyvenezer lakósu susztermetropolis

A Bata-művek Zlinben székelő központi vezetősége a csehszlovákiai üzemek 1938. évi reklámdíjnyerését hatvan-négy millió koronában — körülbelül 400 millió lei — állapította meg.

1915. A cs. és kir. hadügyminisztérium egyik főtisztviselőjének különösképen izlett a vasárnapi libasült. Becsengette a mindenestől szűkös: — Ha igazán a testőröccse magának, Anna, az a legény, aki hétszámra ott lebzsel a hivatali előszobámban, hát nem bánom megpróbáljuk.

Másnap a zlini suszterlegény annak rendje és módja szerint letétbe helyezte a tízezer pár gyalogsági bakkanos szállításhoz elküldött bántapénzt, harmincezer koronát. Ebből nyolcszáz korona a saját becsületes keresménye volt, a többi a Bécsben szolgáló Bata Anna tizenkilenc év alatt megtakarított négyezer koronája, a suszterpai és másfél tucat suszterkoronai vánkorból is előkerült egy jókora summa pénz, de bizony még vagy húsz ezer koronát bankból kellett kölcsönkérni. A hiányzó összeget az Unionbank olnműti fiókja meg is adta. A bankfiók vezetője repült és — a Bata-legenda szárnyra kel.

1938. Harminkezezerhétszáz munkás! Ezer-nyolcszázötven fióküzlet! És mégsem ezekben a gigantikus számokban rejlik a Bata-bíródom fől-gentessége, hanem abban az alkotmányban, azok-ban a törvényekben és irásnyelvekben, amelyeket hu-zonnéhány esztendővel ezelőtt egy fakusi foltozó-varga: a dinasztiaalapító Bata Tamás alkotott.

Két Bata-mondás:

— Az a suszter, aki a földönlakók kéthar-madrészének meztelen lábait cipőbe fogja bújtatni, épen kétszer annyit kell, hogy keresen, mint a vi-lág összes meglevő suszterei és cipőgyárosai, akik rövidlátóan csak arra rendezkedtek be, hogy a leg-térmetesebb szükséglet egyharmadrészét fe-dezzék.

— Versenyképesség? Versenyképes akkor le-szel, ha a magadlótte antilopcepőt a házikertben nemesített legmag terméssel béleled ki, ha tal-pára sajátültetésű gumisarkot versz, ha az acél-kecskéket, amelyekbe az otthon készített zsinórt fűzöd, magad bányászd, hogy aztán a kész cipőt bért nem fizető helyiségekben olyan elárúsító adja el tizenkilenc koronáért, akitől külön adót szedsz azért az egzisztenciáért, amelyet a te neved vará-sából terem megának.

Zlinnek, ennek a negyvenezer lakost szám-láló susztermetropolisnak, husz évvel ezelőtt két-ezer lakosa volt, husz év múlva pedig kétszáz-ezer lesz. Így rendel-e Bata Tamásnak évtizedekre előre kidolgozott terve, amelynek eddig még min-den pontja megvalósult. 1937. végére a zlini gyár-tás elérte az erre az időpontra előirt napi 180.000 pár cipőt, az angliai, németországi, svájci, len-gyelországi és jugoszláviai Bata-gyárak száma pedig egyenként az ötezeret. Megnyit az ötödik indiai üzem és a harmincadik afrikai fiók! Mel-bourneban, az ausztráliai parlament alelnöke lett az ottani Bata Shoe Company igazgatósági alelnöke. A harmincezer éves Bata János, aki testvér-bátyja elhunyt után átvette a vállalat ideiglenes vezetését, csak az imént rendezett a tokiói szak-társaknak egy hathetes dumpingkurzust, közben pedig az Egyesült Államok egyesült cipészpartes-tületei turnusokban zárándokolnak a csikagói Bata-gyárba amerikai módszereket és amerikai tempót tanulni.

Karácsonyra azután Bata Tamás hasonnevű, huszonháromeves egyetlen fia és örököse, mint a gyorsfutóverseny egyik helyezettje, heti hár-emelést kapott.

Néhány évvel ezelőtt Olaszországban bonyo-lították le a labdarúgás világajnoki mérkőzéseit. A világajnokságot Olaszország és Csehszlovákia párvíadalának kellett eldöntenie. Ezekben a napok-ban országokat ült a prágai szovinizmus és a sportro-vat a legkomolyabb napilapok első oldalára rukkolt elő. Két nappal a sorsdöntő küzdelem előtt egy reggeli római híradás a megpattanásig feszítette a légkört.

„A Fiat-művek igazgatósága olasz győ-zelem esetre mind a tízezer játékosnak egy egy negyvenezer cseh-korona értékű kisautót ajánlott fel”.

A közvélemény felhőrdült, a csehek már busan ülték búské esélyeik halotti torát, amikor a Cseh-szlovák Távirati Iroda telefonközpontja Zlint kap-solta:

„Bata János csehszlovák győzelem esetre a tízezer játékosnak fejenként harmincezer korona készpénzjutalmat ajánlott fel”.

(A Bata-sajtóreklámozást statisztikusai ezut-tal kivételesen és csak azért tévedtek, mert a római hír és a Bata-felajánlás között alig másfél órát engedélyeztek nekik a számítások előterjesztésére. Jelentésük ennél fogva úgy szóltott hogy az európai sajtó a Bata-nagylelkűség híret mintegy harvan-ezer sorában fogja regisztrálni és a saronkénti tí-zenhárom koronás beiktatási átlagát véve alapul a hatszázkilencven ezer korona számlaértékű rek-lámnál a kifizetendő háromszázharmincezer korona levonása után háromszázharmincezer korona lesz a megtakarítás. Ennél az expressz-számításnál ott volt a tévedés, hogy a sajtó nem hatvan ezer, ha-nem — száztizenháromezer díjat — tízezer Fiat autót lett!)

Egy kis pszichológia. Ha egy nevet látunk vagy hallunk, eszidejűleg magunk elé szoktuk kép-zelni a név viselőjét is. Ezt a lélektani törvényt többnyire csak egy hatalom szokta megváltoztatni: a jó reklám. Mert bizony, ha a Philips, Kodak, Maggi, Gillette, vagy akár a Stürmer, Franck ne-veket halljuk, nem a név eleve viselője jelenik meg leiki szemünk előtt, hanem a gyártmány, amely a családi nevet a maga tárgyi megjelölésévé léptette elő, teremtőjét, gazdáját pedig ugye-zólván a saját nevének alárendelt közegévé degradálta. Logikailag természetes tehát, hogy a fizikai szem-ly bármely megnyilatkozása nyomában kirob-banó rokonszenv vagy ellenszenv ugyancsak a ne-vet kisajátító gyártmány felé fordul. (Coty-boj-kott!) Bata, aki — illetőleg amely — már régen bevonult a reklám sampionjainak ebbe az illusztris és zártkörű társaságába, — a pszichológiai igaz-ságot is bámulatos ötletességgel azokta adminis-trálni és — győőberésztetni.

1937. októberében egy tulbuzgó adóhivatali főnök, — állítólag tévesen, — végrehajtást és fog-lalást rendelt el a Bata-üzemek ellen. Mintegy nyolcszáz ezer koronáról volt szó. Két nappal később Baták nyílt levelet intéztek a pénzügyi-miniszterhez, amelyben súlyosan megbélyegzőék az igazságtalan adópolitikát, főként pedig az alantas közegek tulkapasait, a végrehajtások és foglalások terén. A nyílt levél többszáz napilapban mint igazságtalan hirdetés jelent meg egymillió koronát jóval meghaladó költséggel.

A pénzügyminiszter hűvösen reagált, annál forróbb lelkesedéssel azonban mindazok akik sem nagyjában, sem egészében nem rokonszenveznek az adóhivatalok intézményével. Ilyen polgár pe-dig, épügy, mint más országnak. Csehszlovákiának is akad vagy ötmillió. Ezeknek Bata elv- és sors-társi üdvözlötet küldött!

Mindennaposak Zlinben a világ minden tájáról odacsődített exkurziók. A gyakran sokszáz tagu utazótársaságok nagyrésze a hivatalos program le-bonyolításáig — szóval egy, vagy legfeljebb két napig — a cég vendégszeretét élvezi, tehát erre az időre a kilencszázötven Bata-szállodában in-gyen kapja a különben napi harminc koronába kerülő penziót.

1937-ben a külön jevényeikről könnyen fel-ismerhető társaság utazók zlini beutazásai az ille-tékes nyíltársító iroda beutazási szerint sze-mélyenként meghaladták a négyháromezer koronás átlagot. Ennél fogva 1938-ban már ötmillió prospektussal több figyelmézteti a világ turistáit, hogy Zlinben „ingyen” élvezhetik a világ legna-gyobb cipőgyárosának vendégszeretétét.

A vállalat egyes osztályai szabályos üzleti és elszámolási viszonyban állanak egymással és a ré-szükre megállapított kulcs alapján külön nyere-ségre dolgozhatnak. A talphőosztály keres a gyár-

tási osztálynak számlázott szállításokon a gyártási osztály hasznát vizsgálat az eladói osztály fizeti és így tovább. A kimutatott nyereséget százalékos arányban osztják fel az osztály minden munka-társa között, szóval az osztályvezető és az osztály éjjeliőre üzletlársi viszonyban állanak egymással. Az osztályvezetőnek meg van azonban az a lehető-sége is, hogy az előirt nyereséget bizonyos keretek között saját, — bebizonyított — esetei — racio-nalizáló módszereivel fokozza. Így eshetett meg, hogy 1928-tól 1931-ig a személyzeti osztály főnö-kére, Roithra, száznyolcvanezer koronás évi fize-tésén felül az osztály külön nyereségéből hétmillió-háromszáz ezer korona részesedés jutott.

A „Batovec”-ek (Batysták) június végi so-rozása évről-évre lázba hozza a középiskolák ne-gyedek osztályának végzett növendékeit. A kétszáz csehszlovákiai városban működő, főiskolai tanárok-ból, orvosokból és cipészektől összeállított sorozó-bizottság rendszerint városonként, illetőleg kerü-letenként ezer-ezeröttszáz jelentkező közül jelöli ki a husz-harminc „kiválasztottat”. A batovecek zlini internátusa ugyanis még „csak” néhány ezer új növendéket tud évenként felvenni.

Az elképzelhetetlenül nehéz felvételi vizsga előtt a jelentkezők semmiféle okmányt nem mutat-hatnak fel. A sorozóbizottság egyelőre még csak a nevükre sem kíváncsi. Így azután csak a min-den mellékszemponttól függetlenül megejlett sorozás után derülhet ki, vajon a járási főnök eszén-jes utasítóját, vagy pedig az utasító elöljáró osz-tályzatú fia az újdonsült batovec? A szülőök nyilatkozatát kötelesek aláírni, hogy fiukat a négy nevelési esztendő alatt semmiféle anyagi támoga-tásban nem részesítik és legfeljebb anyagi láto-gatásnak meg. Az újdonsült batovec a bevonulás pillanatától kezdve heti száz korona bért kap. Eb-ből tizenháromezer koronát fizet ruházatra, lakásra és ellátásra, ötven koronát a Bata-bankban nyitott folyószámlájára utal át, öt korona pedig a heti zsebpénz. Négy év múlva, tizenhétéves korában a batovec, mint legalább egy nyugati és egy keleti, nyelvet beszélő, képzett nemzeti-gazdász kezdi meg üzemi szolgálatát, egyik zsebében cipész-e-gédi felszabaduló levéllel, másikkban háromszáz pengős vagyonának banknyugtájával és természetesen háztáskájában a marsalldikócsal.

Az először Zlinbe érkező Batáultralet azo-katlan meglepetés fogadja. A vele tárgyaló hiva-talnok jobbján és balján mintegy félucatnyi, résztjólan zordképi, tizenöt-tizenhétéves ka-masz foglal helyet, akik a tárgyalásba állandóan belebeszélnek:

— Véleményem szerint egészen másként áll a dolog...

— Uram, az ön álláspontja merőben tartha-tatlan...

Az ezüsthaju svájci gyáros vagy az ideges nicaraguai importőr türelmetlenül várja, hogy mikor intik le vagy kergetik ki a minden bizonytal-veletlenül ide tévedt, nevelten, kis kotnyeleskedő-ke.

A Bata-tisztviselő azonban nem veszi észre a megütközést, mert zsebkönyvében lapozgat. Osztályoz!

Otrokovicét a husz kilométernyi távolságban fekvő Zlinnel a Bata-cég saját vasutja köti össze, amely azonban hosszú pereskedés után az állam-vasutak kezelésébe ment át. Ez a vasút szállítja különben naponta Zlinbe és vissza Batáknak a vasutvonal mentén lakó mintegy tízezer alkal-mazottját is.

Hat évvel ezelőtt az otrokovicéi repülőtérről in-dult a cégalapító Bata Tamás egyik keletindiai új gyárának üzembehelyezése. Fél perccel a start után a lezuhanó gép roncsai alól húzták ki az öt-ven éves suszterfejedelm szénégett holttestét.

1935-ben a Bata-üzemek beadványban kérték, hogy Otrokovice nevét Bata Tamás emlékére „Ba-tov”-ra (Bata-falva) változtassák. A Baták kéré-sét elutasították.

A kedvezőtlen elintézés utáni reggelen a zlini különvonatok üresen indultak, mert a tízezer munkás szállítására az éjszaka folyamán százötven Bata-autóbuszt vontak össze. Így ment ez két hét-ig. Két hónap múlva negyvenezer aláírással ellá-tott új beadvány követelte Otrokovicének a Batov ne-vét.

Az új kérvény is az első sorsára jutott. Eldor Bata János a közléssági elnökhöz intézett és az összes lapokban leközölt levélben nyolcmillió ko-ronát ajánlott fel egy Batovban létesítendő töb-beteg kórházra céljaira.

További két hét elteltevel Csehszlovákia mi-niszterelnöke letette a kórház alapkövét, természetesen Batovban.

Nemrégiben a Bata-üzemvezetőség két új osz-tályt bővített. Nem minden célszerűség volt a be-cenevük elnöki és pénzügyi fiókostály lett. Az el-nöki fiókostály élére Udrazai volt miniszterelnök

füzött, míg a pénzügyi fiókostály vezetését English pénzügyminiszter fiára bízták. A külügyminiszter gyermektelen, tehát a külügyi osztály már évek óta a volt budapesti követ, Wawrečka, meghatalmazott miniszter vezeti.

A reklámozástól száztíz méter hosszú és harminc méter széles teremben van elhelyezve. A kirakatrendezői osztály főkelei a természetes nagyságban felépített normalizált Bata-kirakatok. Az igazgatóság az eladási osztály és a központi reklámfőnökség egyöntetű hozzájárulása esetén az eredetiben megtervezett kirakatokat lefényképezik és másnapra a karlsbadi Bata-kirakat épüget hajsza-lyra egyezik a szuboticaival, mint a többi közel két-
ezernyel.

A tárgyalófülkében, jól látható helyen mikrofon van felszerelve, az igazgatósági „lehallgatónak” pedig külön szobája és külön gyorsírója van. A tárgyaló hivatalnokot a látogatótól három méter széles pultszerű asztal választja el, úgyhogy sem asztal felett, sem asztal alatt még kezét sem lehet nyújtani!

Az igazgatósági épület tizenegy emeletének mindegyike ugyancsak egyetlen óriási helyiségből áll. Most készül Bata János új főnöki szobája, mégpedig 5×5 méteres üvegtetű, amely mint villám-lift pillanatok alatt szökken az emeletek bármelyikére.

Az egyes számú fiókot, a prágai „Szolgálat-készítő Házát” az ötszáznyolcvan kilométerre fekvő Zlinnél saját telefon és távírókészülék köti össze. A Wilson állomásról este Zlinbe induló gyorsvonathoz Bata által épített hálókocsikat kapcsolnak. A zlini saját repülőter hangárjában negyvenöt Bata-repülőgép várja a Bata-féle meteorológiai intézet reggeli jelentéseit. A magukat kitüntető pilóták mellé maga Bata János tüzi az 1937-ben alapított érdemrendet.

Rafiroiu Remus,
az aradi társadalombiztosító pénztár
új elnöke.

Hétfőn délután történt meg a törvény által előírt formák között az aradi társadalombiztosító pénztár új átmeneti bizottságának beiktatása. A beiktatás után a bizottság megtartotta első ülését, amelyen elnökké Rafiroiu Remust, míg alelnökké Gruita Silvestru választották meg. A fentiekön kívül az átmeneti bizottság tagjai a következők: Oprean Anton, Motiu Iliu, Sárbu Oliviu és Traila Atanasie. A központi társadalombiztosító közgyűlésébe Rafiroiu Remust és Voşinar Gheorghet delegálták.

Bucurestii kárpitosok gyűlése.

A bucurestii kárpitosok König Mihály elnöke alatt a napokban tartották meg évi közgyűlést. A közgyűlésen az elnök beszámolt a kárpitos iparosok szindikátusának háromévi működéséről és elhatározta, hogy arany diplomával tünteti ki azokat a kárpitosokat, akik iparukat már 50 éve gyakorolják. Elhatározták továbbá, hogy erre a célra vásárolt telkükön az elaggott iparosok részére agmenházat építenek. A közgyűlés ezután elnökké ismét König Mihályt választotta meg.

**Rendes időben nyílik meg
a „Bucurestii hónap”.**

A főváros polgármestere hivatala minden ellenkező híreszteléssel szemben megerősíti, hogy az évenként szokásos „Bucurestii hónap” néven ismeretes kiállítás az idén is a szokott időpontban, május 9-én nyitja meg. Tehát a megnyitási időpont eltolására vonatkozó hírek nem felelnek meg a valóságnak.

INDOLENS ADÓS.

Kriznek volt egy konok, nemfizető privát adósa: Krax. Krax már az ötvenedik felszólító-levelet írta neki, de hiába.

Végre egyik napon aztán elfogyott a türelme és személyesen ment fel hozzá.

Csöngötésre a szobalány nyitott ajtót.

— Jónapot — mondta Krax — itthon van a gazdája: Krax?

— Itthon van — felelte a szobalány — de egy órával ezelőtt meghalt.

— Hihetetlen — csóválta erre fejét Krax, — mindent, csak nem fizetni...

Târnava-Mică megyét elcsatolták az aradi munkakamara körzetéből

Az aradi munkakamara vezetősége értesítést kapott a minisztériumból, amelynek értelmében Târnava-Mică megyét elcsatolták az aradi munkakamara körzetéből. A kormány ugyanis eleget tett annak a régi kívánságnak, hogy Sibiu központtal új munkakamarai körzettel létesítsen. Ehhez Sibiu kivül Târnava Mare és Mica-megyék tartoznak.

Târnava-Mica megyében ötezer munkamara tag van, így tehát az új költségvetési évtől kezdve ennyivel csökken az aradi munkakamarai tagok száma. Április elsejétől kezdve az aradi munkakamarához a következő megyék tartoznak: Arad, Hunedoara és Alba-megye.

A szerzett jogok elismerését kérte az épülettervezések ügyében a tg.-muresi Építőiparosok Szövetsége

Târgumureş és Vidéke Építőiparosainak Szövetsége vasárnap délelőtt tartotta meg harmincegyedik évi rendes közgyűlését a szövetség székházában. Bustya Béla elnök nyitotta meg a gyűlést és miután megállapítja a határozatképességet, felolvassa az elmúlt év működéséről szóló jelentést. Megemlékezett arról, hogy a szövetség 1937-ben ünnepelte fennállásának harmincéves évfordulóját. Az elmúlt évben a szövetség több esetben közvetített bérmozgalmak ügyében a tagjai sorába tartozó építésmunkaadók és a munkások között. Leszögezi a jelentés, hogy az építőiparosság helyi szervezetének egyik legfontosabb feladata a munkaadók és munkások közötti viszony szabályozása és hogy azt olyan mederbe terelje, hogy mindkét részről megelégedésre találjon. Az elmúlt év munkássága főként a kontárok elleni harcban merült ki, melyre körlevélben hívták fel a munkaadókat.

Ismeretes, hogy az újabb, építkezésre vonatkozó törvény rendelkezik az építkezési tervezések készítésének jogosultságában is.

Az Építőiparosok Szövetsége a szerzett jogok elismertetése ügyében a revíziós bizottsághoz fordult. Az ügy aktái jelenleg a bucurestii legfelsőbb revíziós bizottság előtt vannak.

A târgumureşi magyar iparos tanoncotthon egyre több ipari pályára készülő ifjunak ellátásáról gondoskodik. A számbeli gyarapodás szükségessé tette, hogy ebben az évben a követelményeknek megfelelő alkalmasabb berendezéssel, valamint újításokról gondoskodjanak.

A legutóbbi rendelkezések értelmében a tanoncotthont támogató intézmények részéről az otthon ellenőrzésére három tagból álló felügyelőbizottságot neveztek ki. Az Építőiparosok Szövetségének részéről ezt a tisztséget Bustya Béla elnök tölti be.

Kulcsár Lajos titkár által előterjesztett zárszámadást a gyűlés jóváhagyta, majd a megbízások lejártával a végrehajtó bizottságba 2—2 évi időtartamra Frnda Károly, Hann Ferenc, Majláth Sándor, ifj. Komán Lajos, Pásztor József, Brambier Hermann, Váradi István, Kilyén Sándor, Sárosi József és dr. Joós Andor tagokat választották be. Az elfoglaltsága miatt lemondott Pásztor József pénztáros tisztségébe ugyancsak 2 évi időtartamra Várdy Árpádot, zászlóvivőknek pedig ifj. Antal Imrét és Keresztes Gyulát jelölték. A közgyűlés a Kulcsár Lajos titkár által előterjesztett új költségvetést elfogadta.

Teodorescu Mihailt választották az oradeai társadalombiztosító elnökévé

„Nem szabad szem elől téveszteni a törvényességet és az igazságot”.

Ünnepélyes külsőségek között Florescu ezredes-prefektus beiktatta az oradeai betegsegélyző új ideiglenes bizottságát. A kinevezett tanácsosok, valamint Vasca igazgató és dr. Suroiu főorvos jelenlétében Florescu ezredes-prefektus felolvasta a miniszteri rendeletet a kinevezésekről. Ennek elhangzása után az új tanácsosok eskütelre járultak a prefektus elé. Eskütel után Florescu ezredes-prefektus magasszárnyalású beszéd kíséretében többek között a következőket mondotta:

— A munkáskérdés rendezése a törvényhozás egyik legnagyobb munkáját képezi. A munkás jólét, mint tudjuk, minden állam eminens érdeke. A munkásbiztosító pénztárak programja a humanizmus, a szociális jólét és a nemzeti program. Az utóbbi időben a politikai harcok miatt nem valósulhattak meg ezek az elgondolások ezen a téren, ami a törvény szellemét fedte. Jók voltak ezek a törvények, de azok, akik végrehajtották nem állottak hivatásuk magaslatán. Ezek az idők elmúltak és most egy akarattal, egy szándékkal és céllal, minden politikát száműzve, a munkás jólét fellendítéséért veszi kezébe az irányítást az új interimar bizottság. Becsületes korrekt románokat állított élre a miniszteri kinevezés. Kell, hogy a román elem előnyben részesüljön, de ugyanakkor nem szabad szem elől téveszteni a törvényességet és az igazságot, amely egyforma jogokat biztosít az itt élő kisebbségi társadalom számára is.

Florescu ezredes-prefektus nagy tetszéssel fogadott beszéde után Faur Mihail új tanácsos emelkedett szólásra. Beszédében utalt arra, hogy a munkásbiztosító keretein belül a román elem előnybe részesítésének kihangsúlyozása mellett, mindenkor a törvényesség és a jog alapján állva végzi az új bizottság hivatását. Megköszöni Florescu prefektus szavait és biztosítja arról, hogy az új bizottság mindenkor és minden adott esetben a jog és a törvényesség alapján áll. Nem mulasztja el megemlíteni Vasca Teodor munkásbiztosító igazgató érdemeit, amelyek tizenöt esztendőn keresztül teljes bizalmat szereztek számára.

Vasca Teodor igazgató keresetien beszéd kíséretében megköszöni Florescu prefektus szavait és hangsúlyozza, hogy a legalitás, az igazságosság sohasem hiányzott ennek az intézménynek falai közül.

A munkásbiztosító pénztár új ideiglenes bizottsága a következőképpen alakult: nagypár: Mihail Faur, Ioan Pop, kereskedők: Mihail Teodorescu, Dumitru Bradea, kisiparosok: Gavril Fodor, Ciupa Nicolae, munkások: Holban Victor, Bobitan Mihail.

Igazgató: Vasca Teodor, főorvos: dr. Jan Suroiu, titkár: Toma Gherasim.

A beiktatás után Vasca Teodor elnöke mellett nyomban összeült az új ideiglenes bizottság és egyhangú választással Mihail Teodorescunak ruházta az elnöki tisztséget.

Forgalmi adót kell fizetni a hentesárak után

A közvetett adók ügyosztálya köhírré teszi, hogy a pénzügyminiszterium rendelete értelmében az összes henteseknek 1938. március 15-től kezdve az általuk eladott hentesárak után a registru special alapján forgalmi adót kell fizetniük.

A Népszövetség kimutatása szerint

Csökken a nemzetközi ipari termelés

Európának nem mindegyik országa érzi egyformán a gazdasági helyzet változását. Angliában és a skandináv államokban szinte teljesen megállt az ipari termelés tempója. Franciaország, amely a nagy konjunkturából sem vette ki részét, változatlanul nagy gondokkal küzd. Visszaesett a termelés — gazdasági okok miatt — Belgiumban, Hollandiában, Svájcban. Főleg politikai hatások következtében pedig — Csehszlovákiában és Ausztriában. Aránylag mentesek maradtak a kedvezőtlen konjunktúra hatásaitól: Bulgária és Jugoszlávia, a cseppet sem lassu ütemű felfegyverkezés következtében pedig még fokozták ipari termelésüket. Itália és Németország. Ez a két utóbbi azonban más vonatkozásban és cseppet sem kevésbé súlyosan érzi meg a belső és a világgazdasági válságot. A világ ipari termelésének és külkereskedelmi forgalmának összehasonlító táblázata a Népszövetség hivatalaiban készült jelzőszámok alapján a következőkben mutatja a világ ipari termelésének és külkereskedelmi forgalmának alakulását.

1929 = 100

Világtermelés	A külkeresked. forg. ért. aranyalapon	A kül. forg. tömege
1931	79	57.7
1932	69	39.1
1933	78	35.2
1934	85	34.1
1935	95	34.8
1936	110	37.4
1937. I-IX	104	46.2
		97.5

A táblázat világosan mutatja, hogy az 1932-es mélypontról lassan felkapaszkodott világgazdaság 1936-ban érte el eddigi legmagasabb értékeit és azóta ismét lefelé halad. De a világgazdasági helyzet alakulásának még érdekesebb képét kapjuk, ha összehasonlítjuk a nyersanyagok árának változásait. A nyersanyagárak

drágulása az 1936-os nagyszabású felfegyverkezési rohammal vette kezdetét és így egy évvel ezelőtt érte el kulminációs pontját. Azóta a vas kivételével valamennyi fontosabb nyersanyag ára csökkent s ma már a hadfelszereléshez szükségesek kivételével a legtöbb az 1936-os szint alá süllyedt.

Az ólom például egy esztendő alatt 50 százalékkal, a réz 45 százalékkal, az ón 38 százalékkal, a kávé 41 százalékkal, a zsiré 36 százalékkal, a gyapjú 11 százalékkal, a cukor 5 százalékkal esett az elmúlt esztendőben. 1936-hoz viszonyítva azonban a réz még mindig 9, az ón 2, a gyapjú 29, a vaj 8 százalékkal drágább, mint 21 hónapja. A legnagyobb a nyersvas és a papíroszobor szükséges cellulóza ár-emelkedése. Előbbi ma 45 százalékkal drágább, mint 1936 júniusában, 35 százalékkal, mint a múlt év márciusában és 8 százalékkal, mint az elmúlt novemberben. A papírgyártáshoz előkészített faanyag ára pedig másfél év alatt (a legutóbbi kis árcsökkenés után) még mindig mintegy nyolcvan százalékkal került többbe, mint másfél évvel ezelőtt.

A falusi italmérési engedélyek elnyerésének szabályai

A szesz monopol igazgatóság arra való tekintettel, hogy falvakon igen sok az árverésen ki nem adott italmérési jog, körrendeletben tette közzé az újabb feltételeket, melyek mellett ezek az engedélyek elnyerhetők.

Tudvalevőleg az italmérési engedélyek a pénzügyigazgató vagy megbízottja vezetésével megtartott árverésen ítéltetnek oda a pályázók valamelyikének, de csak abban az esetben, hogyha okirattal tudja igazolni, hogy a törvényben írt feltételeknek megfelel. Ezen igazoló okiratok számát most a vezérigazgatóság lecsökkentette. A rendelet szerint ugyanis a pályázónak csak a következőket kell igazolnia:

1. Községi bizonyítvánnyal, hogy román állampolgár, erkölcsileg kifogástalan és a 25-ik évet betöltötte.
2. Az illetékes törvényszék bizonyítványát kaszában írt vétségek vagy kihágások miatt. Erről arról, hogy nem ítélték el a szesz törvény 195. szakhat egyetlen bizonyítványt kell.
3. A kimérésre szánt helyiség egészséges voltát

a járásorvos bizonyítványával kell igazolni, nem kell az egészségügyi törvény szerinti véleményt is beszerezni az egészségügyi tanácstól.

4. Bizonyítani kell hivatalos bizonyítvánnyal, ennek híján az árverés alkalmával a pénzügyigazgató előtt tett vizsgával, hogy a pályázó románul írni és olvasni tud.

Mindezek mellett betartandók a törvény 177. szakaszában és a hivatalos lap 258—397. számában meghatározott távolságok templomtól, iskolától és fegyverkezési ipartelepektől.

VESELYESZTETETT ÖRÖKSÉG.

Élt hajdanában két öreg, akik egy bankigazgatótól minden estején kaptak száz-száz lejt.

Most estején csak egyik jelent meg és elmondta, hogy a másik meghalt. A bankigazgató erre átnyújtott neki száz lejt.

— És a másik száz lejt? — kérdezte az öreg.

— De hiszen a bátyja meghalt.

— Na igen, de maga az örökös, vagy én?

Életemből...

Irta: Szalay László

Azt fogom szemléltetni, minő keretek között mozgott az úgynevezett „egészseges” humor az én gyermekkorom idején... A társadalmi kultúra fejlődésének abban a csecsemőkorában, mikor még sok esetben az volt a férfiideál, akinek a legöblösebb volt a hangja, nyelés nélkül nyakalta a bort és garadákat zalt a töltöttkáposztából... Mikor mi gyerekek ész nélkül menekültünk a vendégtől, mert a bácsi és nagybácsi ha a közeinkbe férhettek, a szentnek se mulasztották volna el az alkalmat kárörvendő röhej kíséretében akkora „barackot” nyomni a fejünkre, hogy a szemünk is könnybelábadt tőle... Ez a közönséges és duhaj barack, aminek az emléke még ma is az arcomba kergeti a vért, jellemző legjobban ennek a kezdetleges kornak gyászos színvonalát...

Nagyszerű szellemesség volt teszem azt, másnak a vetőmagját titokban megfőzni, hogy hiába vessen el... Vagy a jóbarát lovának az óráját meg az alsó szájaszélét bevagdálni, hogy a szerencsétlen állat „ne vessen”... A söréttel összeöleldözött cigányrajokról s a Vas Gereben és Jókay műveiben tömegesen előforduló „humoros” rémségekben maradt ránk egész székercsodra való, de az alábbi eset, ami az én gyermekszemeim előtt ment végbe, felülmutja tán valamennyit.

Mielőtt előadnám, az eddig mondottakhoz még csak annyit akarok hozzátenni, hogy ezeknek a durva izetlenségeknek az elkövetői megkülönböztetetten mindig azok az elkerült és lenézett, félműveltek is, akik nevezhető duhaj „parlagi gavallozók”, voltak, akik iskolát alig végeztek, híre se ismerték a felelősségnek, semmihez se értettek, minden hasznos és komoly foglalkozástól óvakodtak, szóval, az állami és társadalmi rend egykoru veszedelmek és elődei, amit minden kor kitermel „söpredék”, címen...

A valószínű, komoly, karakteres és nívós intel-

lencia ezekkel a sehonnai gavallozókakkal már akkor se érintkezett... S tőlük elkülönülten nem a „Vörös ökör”, borgőzös ivójában, hanem az akkor már megszervezett és virágzó „kaszinó”-kban kereste és találta is meg szolid és kulturális szórakozását...

Az özőnvíz előtti sáros kisváros szenzációra ébredt: vándorszínészek köszöntöttek be...

Ép a legjobbkor... November végén... Mikor a duhajok, a nagyhasú Vilcsék, a csapirágó Rohács, Stiglicz Ricsi, meg a jeles gróf, a Kracsner, a bort, buzát, meg a dohányt — mert akkor még nem került a házára a sor, volt mit elherdálni — már mind eladták az öreg Strassburgnak, hogy csak úgy duzzadt a bugyelhárjuk...

Tizenketten valának a seorszületett gyengeségben vinnyogó kultúra jobb sorsra érdemes apostolai, Viszkocsányi Vikma és Völgyi Kata primadonnákkal az élén, akik már egész fiatalágukat a szent cénra szentelték, aztán a kitűnő művészek, Bakfalvi, a hőszerelemes, Tunguz mint tenorista, Zabfalvi, apa, Tinó intrikus s a kezdők közül Pönögei és Kosfi...

Megnyitó előadás után apénzes duhajok hét országra szóló eszem-izsomot rendeztek a „Vörös ökör”-ben, a társulat tiszteletére. Amihez hozzá lehet tenni, hogy ez a bankett ettől a naptól kezdve minden áldott este megismétlődött, miközben úgy látszott, hogy a cigányzenének, nótának, mókának, auttogásnak, meggyűbnék s a borok, torták és sülték áradásának és özőnlésének nem lesz vége többé soha...

A művésznők a bankettekben a legjobb tudásuk szerint énekeltek... A ravasz kórimus hangos nyertésekkel animált... S a hőszerelemes lírai költeményeket makogott, amin megkönnyebbülve sirtak, mert holtrészeg volt mindahány...

Nem is történt volna hiba a folytonosságban — különösen ami a szintársulatot illeti —, ha a duhajok nem unnak bele a sok kézenfekvő gyönyörűségbe...

Mint ahogy beleuntak... Sőt annyira terhecsé lön számukra — a primadonnákat is beleértve —,

hogy kezdték elkerülni a Vörös ökör táját, még a délelőtti sörkompetenciájukat is hához szálitva...

Egy ilyen diszkrét házi sörözésen aztán pokoli tervet eszeltek ki, hogy a megunt szintársulatot elhagasszák...

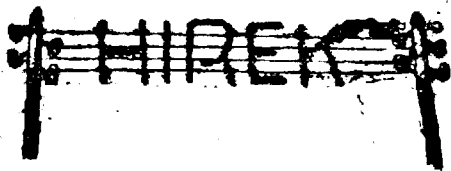
Nagy vacsorát rendeztek — persze a szintársulat bevonásával — s úgy intézték a sort, hogy éjféltre már a színészeket mind leittatták... Éjjelkor aztán előállt három szán s a vendéglátók kijelentették, hogy ők most elmennek — tuzokvadászatra!...

Az ittas színészeket érdekelte a dolog s elkezdtek a duhajokat faggatni, hogy hogyan és miképp történik a tuzokvadászat?...

— Egyszerű a dolog: egy-egy köteg szalmát visz minden nimród magával, azzal a pusztá középen lezáll a szánról, a szán elmegy, ő meg ráül a szalmára és időnként egy marék szalmát meggyújt, mintha melegedne... A szalma lángját aztán megszűrő megpillantja az éjszaka zimankójában didergő tuzok és gondolkodik nélkül odanyargal, hogy ő is melegedjék... A vadásznak csak a karját kell kinyújtani, hogy elkapja a melegedő tuzok nyakát... Egy-két óra múlva aztán visszajön a szán és hazaröpi a örövendő vadászt összes tuzokaival...

A szerencsétlen ittas színészek nemcsak hogy bedőltek az otromba hazugságnak, de fölcseptak maguk is — tuzokvadásznak... És úgy, ahogy voltak, ványadt, vékony városi ruhában — télikabátja csak egynek volt a négyből, a többinek csak hitvány fölleghajtója vagy palotója —, talpatlan lakcipőben fölkuporodtak a szánokra — a farkasbunda, lábzsákos duhajok mellé — és nekivágtak a kogyetlenül hideg éjszakának...

A hőszerelemmel elnyargalt a szán az orgoványi Tolvajosa széléig, onny huzsonöt kilométerre a várostól... Ott rakták le a vékony, pepita ruhájában, szürke keménykalappal a fején, minden lakott helytől napi járó földre... Zabfalvit, az apát, a csáborbőszőri pusztán tették le, tizenhatsz fokos hidegben, viaszosípuszon esőköppenyben... Tinó intrikus meg a Kigyós-ér szélén, az akasztói határban... Végül Kosfit egy szál Ferenc József-kabátban, ami ellett

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötéseknél árengedmény.
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon. Strada Brătianu 18.

— **CSAK HAT HÓNAPPAL AZ ÉPÍTKEZÉS BEFEJEZÉSE UTÁN LEHET BEKÖLTÖZNI AZ ÚJ HÁZAKBA.** Bucurestii lapjainak szerinte az egészségügyi minisztérium, hivatkozással az építkezési szabályzatra, rendeletet adott ki, amellyel megtiltja az építés alatt álló házakba való beköltözést. Egyben úgy intézkedik, hogy az újonnan épített házakba csak hat hónappal az építkezés teljes befejezése után költözködhettek be a tulajdonos, vagy a bérlő.

— **NEM EMELIK A KÖZVETLEN ADÓKAT ÉS A FORGALMI ADÓT.** A pénzügyminisztérium határozott formában visszautasítja azokat a híreket, mintha az egyenesadó és forgalmiadó bevételeket emeléssel növegni szándékoznának. Véglegesen csak a kereskedelmi vállalatok és részvénytársaságok adóátvitelével kapcsolatos 10 illetve 12 százalékos emelést határozták el.

— **NAGY ERÉLLEL HAJTJAK BE A GÉPKOCSIADÓT.** A belügyminisztérium utasította összes alárendelt hatóságait, hogy teljes támogatásban részesítsék a pénzügyi közegeket a gépkocsiadó és általában a járművek után fizetendő adóilleték behajtásánál. A rendőrhatságok a jövőben a legszigorúbban ragaszkodnak ahhoz az utasításhoz, hogy közlekedési engedélyeket csak abban az esetben állíthatnak ki, ha a kérelmező adóját rendezte.

ALAPOS INDOK.

— Segítsen meg száz leivel, mert a bankomtól nem tudok pénzt kapni.
— Ugyan és mért nem ad a bankja?
— Mert nincs betétem.

még mellény se volt, a pusztaszentimrei pallagóriakon...

Es eszük ágában se volt, hogy vissza is hozzák őket!...

Jóval éjfél után szánscengők hangjára kutyaugatásra és egetverő kacagásra ébredtünk mi három diágygyerekek a szobánkban a tanyán.

— Vendégek érkeztek, — nyugtatott meg bennünket Lajos bácsi, a nevelőnk, aki Szuhaynak volt kebelbarátja — de alig szunyadtunk el, ismét szán érkezett, ordítva rohögő vendégekkel s utána nem sok késéssel egy harmadik szán...

Kirepült a szemünkből az álom s elkezdtek találgatni, hogy kik lehetnek a nagyhangu, féktelen vendégek?...

Egyszer csak nyílt az ajtó s bejött a szobába főlháborodástól reszketve Szuhay...

— Képzeld, urócsém — fordult Lajos bácsihoz — micsoda hallatlan disznóságon rohögnek ezek a korcsok!...

Es elmondta a négy szerencsétlen színész sorát, akiket széthordtak és otthagytak a kietlen pusztákon, a kegyetlen téli éjszakában...

Lajos bácsi — egyébként evangélikus pap — magán kívül volt főlháborodásban... Elkezdte kapkodni a ruháját, hogy bemegy közbük és lepiszkolja őket...

Szuhay azonban eléje állt és nem engedte. Mi, gyerekek, meg Szuhayra kapaszkodtunk és sirva kértük, hogy segítsen a szegény színészeknek...

— Megálhátok már!... En elmegyek borért, ti meg addig keressétek elő és hívjátok be a három vendégkocsist!...

Megtörtént...

Szuhay a kocsisok elé állt:

— Haljátok-e!... Az a gazdaitok parancsa, hogy azonnal induljatok és szedjétek össze a négy színész urat!... Kaptok négy subát, abba csavarjátok be őket, aztán itt van egy-egy üveg pálinka, ittaseátok meg mindegyiket... Ti meg, ehó! a bor, igyatok, amennyi belétek fér, mire visszaértek, meg-sól a jó májas meg véres hurka!...

TIPOGRAFIA „HIRLAP”, ARAD.

— **Drágul a gépkocsiadó.** A pénzügyminisztériumban vizsgálat tárgyává tették a gépkocsiadó módosítását. Az 1937—38. évi bevételi előirányzat ezen a címen 60 millió lei volt. Mivel megállapították, hogy megsaporodott a külföldről az országba hozott gépkocsitípusok száma, elhatározták, hogy az adómegállapításnál alkalmazott osztályok számát is növelik. Ilyen módon emelni kívánják az állam bevételeit.

— **ÖTVEN SZÁZALÉKOS KEDVEZMÉNY A CFR VONALAIN A BUDAPESTI VÁSÁRA UTAZÓKNAK.** Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága ötven százalékos vasuti jegykedvezményt engedélyezett mindazoknak, akik április 29. és május 19. között a budapesti nemzetközi áruvására utának. Az utazási kedvezményt a román vasutakon a visszautazásnál élvezhetik a budapesti nemzetközi vásár látogatói. Ugyancsak 50 százalékos utazási kedvezményt nyújt a CFR mindazoknak az idegen állambelieknek is, akik a fent jelzett időpontban Románián keresztül utaznak Budapestre. A gyorsvonatra szóló jegykülönbözetet azonban mindenkinek teljes egészében meg kell fizetni.

— **Új törvény készül a szakkamarákról.** Bucurestiből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi minisztériumban megkezdtek az előkészületeket a szakkamarák új törvényének kidolgozására. Ez a törvény megkönnyíti majd azt, hogy az ország ipara és kereskedelme képviselőihez jusson. A törvény tehát összhangba akarja hozni a szakkamarák szervezetét az új alkotmány előírásaival.

SZEMTELENSEG.

A jómodu és hírneves kefékötőmester ügyvédi keresetet kapott. Régi házirosva perelte be.

Eltovasta és dühösen így szólt:

— Szemtelenség! Egy tízéves követelést perelni.

— **Szigorúan ellenőrzik a maximális árakat.** A kereskedelmi és iparügyi minisztérium erőlyes kezdeményezést készít elő az ármeghatározások országos ellenőrzésére. Ezzel párhuzamosan minden üzletben külön megvizsgálják: eleget tett-e vajjon a tulajdonos az eladási árak kifüggesztésére vonatkozó kötelezettségének. A kihágást elkövetők ellen a legszigorúbban járnak el és kihágásnak minősítik azt az esetet is, ha az üzlettulajdonos kifüggesztette ugyan az árakat, de ezeket nem helyezte el feltűnő helyen.

Igy intézte el a gyalázatos ügyet Szuhay, anélkül, hogy a leketlen lumpoknak még csak fogalma is lett volna a rendelkezésről.

A két öreg aztán a mi segítségünkkel négy tábori ágyat és ágyneműt hurcolt az egyik szobába s a kandallóba is befűtöttünk...

Igy vártuk a négy szerencsétlen színészt, akik közül három a hajnali kakasszóra elő is került...

Kettő, a hőszerelemes és Zabfalvi, meg volt dermedve és félrebeszél... Pönögei is annyira összefagyott, hogy nem tudott a lábán állni, öble vitte az ágyba Lajos bácsi... Kosfit nem találták meg, mert elkóborolt és bebotorkált Fülöpszállásra s ott meg is halt tüdőgyulladásban...

Pönögeinek, ahogy ágyba dugtuk, olyan rémes fájdalmat támadtak a kezében-lábában, hogy üvöltött és marta magát... A hőszerelemes meg egyre szavalt negyven fokos lázban:

— Lenni, vagy nem lenni! Ez itt a kérdés!
— Akkor nemesebb-e a lélek,
— Ha türi balsorsa nyűgét, nyilait,
— Vagy ha tenger fájdalma ellen kikelve
— Fegyvert ragadva véget vet azoknak?

Szuhay bement a korcsok közé:

— Jöjjenek csak ki utánam, mutatok maguknak valamit!...

Es bevezette őket a három vergődő színészhez...

Elképedve álltak s mikor Pönögei legazemberezte őket, kihátráltak a szobából, aztán szánra ültek és elmentek...

A hőszerelemes is meghalt, tüdőgyulladásban, nálunk a tanyán... Pönögei meg örökre nyomorék maradt, kezére-lábára... Így nézett ki az „egész-séges” humor a mult század hatvanas-hetvenes éveiben...

Eddig a történet... Annak az igazolására, hogy mint a buzában a konkoly, felelősséget nem ismerő félművelt kretének és duhajidióták, mint ahogy voltak is, úgy vannak is és lesznek is mindig...

— **A 100 ÉVES GŐZHAJÓ.** Most nyitották meg a kensingtoni természettudományi múzeumban azt az új osztályt, amely a gőzhajózás történetének száz esztendejét mutatja be az angol közönségnek. Sir Percy Bates megnyitó beszédében elmondta, hogy az első évtizedekben a gőzhajók sem közlekedtek valami pontosan, mindennaposak voltak a késések. Még husz évvel az első Európa—Amerika közötti hajójárat megindulása után is megtörtént, hogy a „Switzerland” nevű hajó, annak ellenére, hogy vitorlái mellett gőzgépe is volt, 110 nap alatt, majdnem négy hónap alatt tudott csak átkelni az Atlanti óceánon. Ugyanakkor egy amerikai hajó, a „Dreadnought” kilenc nap alatt tette meg ezt az utat, ami még manapság is tekintélyes teljesítmény. Az első óceánjárók fedélzetén nagyon primitívek voltak a viszonyok. 1853 szeptember 9-ike és október 31-ike között 16 hajó fedélzetén 6418 utas indult el Európából Amerikába. Ezek közül 334 meghaltak a tengeri út alatt. Hosszu ideig a hajómadosztály és a fedélközi utasok élelmézéséről a hajóstársaságok nem gondoskodtak, hanem ezeknek a szegény embereknek az élelmet hazukról kellett magukkal vinniük. A társaság mindössze ivóvizet és fekvőhelyet nyújtott számukra és ez a fekvőhely nagyon kemény volt, nem is beszélve arról, hogy ágyneműt sem adtak a társaságok. Ha a hajók sokat késnek, akkor az utolsó napokon a harmadosztályú és fedélközi utasok éheztek.

HATÁRINCIDENS.

— Az imént határincidensem volt a feleségemmel.

— Hogy értsem ezt? — csodálkozik Ponty:

— Azt vágta a szemembe, hogy az én butaságom tulmegy már minden határon.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

ciadó lapot
Hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg.
Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei.
Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatóvénymódot! — A lapban állandó iparos rovat!

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálhálózati járulékok a következő sorszámkorig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban Pavel Antal P. 940, v. l.-özü. Francisc Petykó Ferencné 941, Samuil Hnustyan Samuel 942.

In Grupa II. Csoportban: Gheorghe Tincă György 1016, v. l.-özü. Valentin Szabó Bálintné 1017, v. l.-özü. Iosif Bencze Józsefné 1018 sorszámgig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormântare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restaurant cu cotizațiunile lor, adică rentanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhálózati járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közbe elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink utódai esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1034 Ignat Csatiós Ignác.

In Grupa B) Csoportban: 1008 v. l.-özü. Ludovic Juhász Lajosné, 1009 Iosif Boros József, 1010 Petru Cioban Péter.

Felelős kiadó: NEMEDY, GABO